Ἀριθ. 587 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ'. Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 29 Μαρτίου 1887

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΑΪΝΕ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Τοιοῦτος ἀληθὴς ἄνθρωπος ὑπῆρξεν ὁ Ἄϊνε ὡς ποιητής· ἀσφαλῶς δὲ δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ περὶ αὐτοῦ, ὅτι κατά τε τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας του, κατά τε τὰ μίση καὶ τὰς ἀγάπας του, ἐν ὅλῃ τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς καρδίας του, ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ὁ ἀνθρωπότατος τῶν νεωτέρων ποιητῶν. Ὁ χαρακτήρ του δὲ οὗτος εἶνε, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἡ μόνη καὶ ἀληθινὴ κλεῖς ἡ ἀνοίγουσα τὰ ἄδυτα ἄλλως βάθη τοῦ ποιητικοῦ του ἐργαστηρίου, ἡ μόνη λέξις ἡ λύουσα τὸ αἴνιγμα τῶν φαινομένων ἀντιφάσεων καὶ ἀντιθέσεων τοῦ ποιητικοῦ του ταλάντου, αἵτινες τοσοῦτον πολλάκις παρήγαγον τοὺς κριτικοὺς εἰς ἄδικον αὐτοῦ ὑποτίμησιν καὶ ἀναίτιον καταδίκην.

Καταδίκην δὲ λέγων, δὲν ἐννοῶ βεβαίως τὴν εὐεξήγητον ἐκείνην ἀποδοκιμασίαν, ἣν ἐξήνεγκον κατ' αὐτοῦ οἱ συμπατριῶταί του λογοκρίται, δικαίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχοντες ἀφορμὴν ὅσα ἐκεῖνος, ἐν συγγνωστῇ μᾶλλον ἢ δικαίᾳ παραφορᾷ, ἔγραψε κατὰ τῆς Γερμανίας. Περὶ ταύτης ἄκαιρος μὲν ἐνταῦθα θὰ ἦτο πᾶς λόγος, ἀναρμόδιος δὲ βεβαίως ὁ λέγων.

Ἐννοῶ μᾶλλον τὴν γενικὴν ἐκείνην ἀποδοκιμασίαν τῆς εἰρωνικῆς χροιᾶς ἥτις ἐπανθεῖ ἐπὶ τῶν πλείστων αὐτοῦ ποιημάτων, τῆς χλεύης ἥτις διαστέλλει σχεδὸν πανταχοῦ τὰ χείλη τοῦ ποιητοῦ, τῆς ὠμότητος οὕτως εἰπεῖν ἥτις χαρακτηρίζει τὴν ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων του, καὶ τῆς ἀνεξηγήτου κατ' ἐπιφάνειαν ἀντιφάσεως ἥτις χωρίζει πολλαχοῦ τὰ ἰδιοτρόπως ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ συνδεομένα ἐναντιώτατα τῶν πραγμάτων, περιπάθειαν ἐξ ἑνὸς καὶ ἀδιαφορίαν ἐξ ἑτέρου, συγκίνησιν ἀληθῆ καὶ χλεύην σαρκάζουσαν, κατηφῆ μελαγχολίαν καὶ ἱλαρὰν φαιδρότητα, δάκρυα καὶ γέλωτα, σπασμὸν ὀδύνης καὶ μορφασμὸν ἐμπαιγμοῦ.

Πάντα ταῦτα κατηγορήθησαν τοῦ Ἄϊνε, ὡς μέγιστα ποιητικὰ ἁμαρτήματα, ἱκανὰ κριθέντα παρὰ πολλῶν ὅπως στερήσωσιν αὐτὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ τίτλου τοῦ ποιητοῦ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι πολλοὶ τῶν ἐπικριτῶν του εἶπον, λησμονηθέντες, ὅτι πλεῖστα τῶν ᾀσμάτων αὐτοῦ εἶνε τὰ *κάλλιστα* ὧν ἔχει νὰ δείξῃ ὁ γερμανικὸς Παρνασός, ἀλλ' εἶνε δυστυχῶς ἐπίσης ἀληθές, ὅτι προσέθηκαν ἄλλοι, ἐνθυμούμενοι τί εἶπον ἐκεῖνοι, ὅτι ὁ Ἄϊνε ἔφθειρε τὴν γερμανικὴν ποίησιν, ὅτι τὴν σεμνότητα καὶ φαιδρότητά της μετέβαλεν εἰς βωμολοχίαν καὶ μορφασμούς, ὅτι κ' ἐπ' αὐτῆς τῆς πατρίδος του ἐπέδρασεν ὀλεθρίως ἡ ποιητική του παραγωγή, ἡ οὐδὲν περιέχουσα γενναῖον αἴσθημα οὐδὲ ἰδέαν μεγάλην.

Διατί δὲ ταῦτα πάντα; Διότι ὁ Ἄϊνε ὑπῆρξεν, ὡς προέλεγον, ὁ μᾶλλον ἄνθρωπος πάντων τῶν νεωτέρων ποιητῶν· οὐδέποτε διανοηθεὶς νὰ ὑποτάξῃ τὰ ἀκραιφνῆ του αἰσθήματα εἰς τὰς ψευδεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ συνθηματικὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, οὐδέποτε περικόψας τὸ φρόνημά του ἐκ δυσωπίας ἢ φόβου, οὐδέποτε χαλινώσας τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ. Ἀφῆκε πάντοτε νὰ ῥεύσῃ τὸ δάκρυ του, ὁσάκις ᾐσθάνετο τὸν ὀφθαλμόν μου ὑγραινόμενον ἐκ λύπης ἢ χαρᾶς· ἀφῆκε πάντοτε νὰ ἀνατείλῃ ἐπὶ τὰ χείλη του ὁ γέλως, οὐδὲ συνεστάλη νὰ καγχάσῃ πολλάκις πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὀδύνην, ὁσάκις τὸ φύσει φιλόγελων καὶ σατυρικὸν αὐτοῦ πνεῦμα συνελάμβανεν ἐπ' αὐτοφώρῳ κλαυθμηρίζουσαν ἀκαίρως ἢ ἀτόπως συγκινουμένην τὴν καρδίαν του. Δὲν ἐσπόγγισεν ὅμως καὶ τότε τὰ δάκρυά του, οὐδ' ἀπηρνήθη τὴν συγκίνησιν αὐτοῦ, οὐδ' ᾐσχύνθη διὰ τὴν πρὸ μικροῦ περιπάθειάν του. Τοιοῦτος δὲ εἶνε, εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς, ὁ ἀληθὴς ἄνθρωπος, ὁ ἀτελὴς μὲν ἴσως ἐξ ἐπόψεως ἀνωτέρας, τῆς τοῦ φιλοσοφικοῦ τοῦ δεῖν προορισμοῦ, τέλειος ὅμως ἐν τῇ ἀτελείᾳ του, καὶ διὰ τοῦτο φίλτατος πάντοτε καὶ ἀρεστὸς εἰς τὰ πλήθη, τὰ πιστότερον ἐκπροσωποῦντα τὸν καθόλου ἄνθρωπον, ἀμεσότερον δὲ διὰ τοῦτο καὶ εἰλικρινέστερον συμπάσχοντα καὶ συγχαίροντα εἰς τὰς χαρὰς αὐτοῦ καὶ τὰς λύπας. Τοιοῦτος δὲ εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε ὁ ἀληθῶς ἀνθρώπινος, ὁ καθαυτὸ δημοτικὸς ποιητής, καὶ τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀοιδὸς τῆς *Βιβλίου τῶν ᾀσμάτων*.

Ὁ χαρακτὴρ οὗτος τῆς δημοτικῆς ποιήσεως,

ὃν ἐσχάτως μόλις ἐφάνησαν ἀναγνωρίζοντες εἰς τὸν Ἄϊνε οἱ νεώτεροι κριτικοί, οἱ δικαιότερον καὶ ἀμεροληπτότερον διατεθειμένοι νὰ κρίνωσιν αὐτόν, μοὶ ἀπεκαλύφθη τὸ πρῶτον καὶ βαθυτάτην εὐθὺς τότε μοὶ προὐξένησεν ἐντύπωσιν, ὅτε πρὸ εἰκοσιπέντε ὅλων ἐτῶν, ἄωρος ἔτι νεανίας, ἔναυλον δὲ τηρῶν τὴν ἠχὼ πάσης τῆς συνθηματικῆς ῥωμαντικότητος τοῦ Lamartine καὶ τοῦ Hugo, ἀνεγίνωσκον τὸν Heine ἐν Βερολίνῳ, τέρπων διὰ τῆς γνώσεως αὐτοῦ τὰς ἀπεράντους καὶ ἀτερπεῖς νύκτας βαρυτάτου γερμανικοῦ χειμῶνος,—χειμῶνος δέκα καὶ ὀκτὼ βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν. Μεσημβρινὸν φυτόν, ἀνάρπαστον ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων γενόμενον, καὶ μεταφυτευθὲν ἀπὸ θερμοῦ ἡλίου ἐν μέσῳ παγετῶν καὶ χιόνων καὶ ὁμίχλης, ἠσθανόμην αἴφνης, ἐνῷ ἀνεγίνωσκον, θαλπόμενα τὰ στήθη μου καὶ σφοδρότερον παλλομένην τὴν καρδίαν μου καὶ ἀνεπτερούμην τὴν διάνοιαν πρὸς τὰ πευκόφυτα βουνὰ τῆς πατρίδος καὶ τὸν γαλανόν της οὐρανόν, κ' ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς μου τὴν λαλιὰν τῆς ἀθανάτου ἡμῶν δημοτικῆς μούσης φιλίως ἀνταποκρινομένην εἰς τὴν μοῦσαν τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ, καὶ ἀπεκοιμιζόμην ἐν στιγμαῖς μαγευτικῆς ἐκστάσεως, ὑπὸ τὴν ἐναρμόνιον διῳδίαν τῶν ἑτερογλώσσων δημοτικῶν ᾀσμάτων. Εἶνε δυνατόν, ἠρώτων ἐμαυτόν, νὰ ἔχωσι τοσοῦτον ὁμοίαν τὴν μορφὴν τὴν γλῶσσαν, τοσοῦτον ὁμογενῆ τὴν ἀλήθειαν καὶ τῶν νοημάτων καὶ τὸ ἀνεπίπλαστον τοῦ αἰσθήματος, τοσοῦτον ἀπαράλλακτον τὴν ἐγκράτειαν τῆς ἑρμηνείας καὶ τὸ ἀπέριττον καὶ ἀφελὲς τῆς φράσεως, τοσοῦτον τέλος πάρισον τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς καρδίας τὸ σφρῖγος, τὴν παῤῥησίαν τοῦ πάθους καὶ τὴν ἱλαρότητα τῆς χαρᾶς, ποιητικὰ προϊόντα τοσοῦτον μακρὰν ἀλλήλων προελθόντα εἰς φῶς; αὐτὰ μὲν ὑπὸ τὸν ἀνέφελον καὶ θάλποντα ἥλιον τῆς μεσημβρίας, ἐκεῖνα δὲ ὑπὸ τὸν συννεφῆ οὐρανὸν τοῦ ὁμιχλώδους βορρᾶ; Πόθεν αὐτῶν ἡ συγγένεια, καὶ τίς αὐτῶν ὁ κρύφιος καὶ μυστηριώδης σύνδεσμος; Διατί τὸ ἀλλόθρουν ἑκατέρου φώνημα ἔχει τοσοῦτον ὁμοίαν τὴν κλαγγὴν καὶ τοσοῦτον ὁμοίως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου; Ἔκλειον τὰ βλέφαρα βεβαρημένα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, κ' ἔβλεπον τότε διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς, ὡς ἐν παραδόξῳ φαντασιώσει, παρερχομένας ἐνώπιόν μου, *χειροπιαστὰς* ὡς λέγει ὁ ἑλληνικὸς λαός, τὰς ἀθανάτους ποιητικὰς μορφὰς τῆς *Μάρας μὲ τοὺς ἐρρηά της γυιούς*, καὶ τῆς *Μάρρας μὲ τὸν Γιαννάκη*, τὴν *Λενιὼ* καὶ τὴν *Λορελάϋ*, τὴν *Εὐγενοῦλα* καὶ τὴν *Μαριὼ μὲ τὸ Γιάννη*. Τὰ θαυμάσια δίστιχα τῆς ἑλληνικῆς δημοτικῆς ποιήσεως συνεπλέκοντο πρὸς τὰ μαγικὰ τετράστιχα τοῦ Ἄϊνε, καὶ ἡ γοητευτικὴ αὐτῶν ἁρμονία μ' ἐνανούριζεν εἰς ὕπνον ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς, ἐνῷ ἡ καρδία μου ἔλυε τὸ αἴνιγμα τῆς παραδόξου ἐκείνης ὁμοιότητος. Ἡ ἀλήθεια τοῦ πάθους καὶ ἡ ἀφέλεια τοῦ αἰσθήματος, ἡ ἐγκράτεια τῆς φράσεως καὶ τὸ παντελῶς ἀνεπιτήδευτον τῆς μορφῆς, τὸ ἀπέριττον τοῦ στίχου καὶ ἡ φυσική, ἀδίαστος μελῳδία του, κύριοι καὶ ἀπαραίτητοι χαρακτῆρες πάσης δημοτικῆς, γνησίας καὶ ἀληθοῦς ποιήσεως, συναπετέλουν τὸν τύπον τῆς ποιητικῆς ἀτομικότητος τοῦ μεγάλου γερμανοῦ ποιητοῦ. Τὸν τύπον δὲ τοῦτον, ὅστις τοσοῦτον εἶχε γοητεύσει τὰς μονήρεις χειμερινάς μου ὥρας ἐν Βερολίνῳ, ἀπεφάσισα εὐθὺς ἔκτοτε, ἅμα σχολῆς περισσεύσας, νὰ περιβάλω ἑλληνικὴν ἐσθῆτα, πολιτογραφῶν οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ τὴν γερμανικὴν μὲν τὸ φρόνημα ἀλλὰ γνησίως ἑλληνίδα τὴν ψυχὴν Μοῦσαν τοῦ ποιητοῦ τῆς *Λιτανείας*.

Πολλὰ ἔκτοτε παρῆλθον ἔτη, περὶ πολλὰ δὲ καὶ ἀλλότρια μὲ ἀπησχόλησεν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ βίου ἡ τύρβη· ἀλλ' ἡ προσφιλὴς ἐκείνη ἐπιβολὴ παρέμενε πάντοτε ἀδιασάλευτος τῆς καρδίας μου σκοπός, καὶ μόλις ἐσχάτως τὸ παρελθὸν θέρος, — οὐδ' ἐγὼ γνωρίζω πῶς,—εὐμουσότερος ἴσως ἐπὶ τῶν ἐρήμων βράχων τῆς Φρεαττύος γενόμενος — ἐπεχείρησα τὸ ἔργον, καὶ ἐπέρανα αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἦτο δυνατὸν καὶ σκόπιμον. Λέγω δυνατόν, διότι δὲν μὲ ἠπάτα ἡ πολλαχοῦ παντελὴς ἀδυναμία τῆς δι' ἑλληνικῆς λαλιᾶς ἀποδόσεως νοημάτων ἀποκλειστικῶς γερμανικῶν, οὐδ' ἐπεχείρησα ἑπομένως νὰ μεταφράσω τὰ ἀμετάφραστα. Λέγω δὲ σκόπιμον, διότι δὲν ἐλησμόνουν τὴν ἀφετηρίαν μου, οὐδ' ἐννόουν νὰ παραιτηθῶ τῆς προθέσεως ἣν ἀρχῆθεν εἶχον, τοῦ νὰ καταστήσω δηλαδὴ ἀληθινὰ δημοτικὰ ἑλληνικὰ ποιήματα ὅσα τοιαῦτα τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ ἠδύναντο νὰ περιβληθῶσι τὸ ἔνδυμα τῆς δημώδους ἡμῶν ποιήσεως ἀκήρατα πάντως καὶ ἀλώβητα.

Ἐπέτυχον ἆρά γε τοῦ σκοποῦ; ἢ ἂν ἐσφάλην αὐτοῦ, ἐσφάλην τοσοῦτο μόνον ὅσον ἐπιεικῶς εἶνε ἐπιτετραμμένον εἰς μεταφραστὴν λυρικῶν ποιημάτων;

Περὶ τούτου θέλετε, κύριοι, κρίνει εὐθὺς ἀμέσως, διότι καιρὸς εἶνε — λέγει βεβαίως δυσφοροῦσα ἡ ὑμετέρα ὑπομονή, — νὰ γνωρισθῆτε τέλος μετὰ τοῦ ποιητοῦ, ὃν ἐκλήθητε νὰ γνωρίσητε:

Ὁ ἄξων τοῦ ποιητικοῦ ταλάντου τοῦ Ἄϊνε τοὺς δύο τούτους κυρίως εἶχε πόλους: τὸν ἔρωτα καὶ τὴν σάτυραν. Καὶ τὰ μὲν ἐρωτικά του ποιήματα, τὰ καὶ ἀσυγκρίτως πολυπληθέστερα, εἶνε τὰ γενικώτερον ἔχοντα τὸν χαρακτῆρα, ἐκ τῶν σατυρικῶν του δὲ καὶ τῶν παιγνιωδῶν ἢ εἰρωνικῶν τὰ πλεῖστα ἀναφέρονται εἰς πρόσωπα ἢ πράγματα στενῶς συνδεδεμένα πρὸς τὰς βιωτικὰς περιστάσεις τοῦ ποιητοῦ ἢ πρὸς τὸν καθόλου ἐθνικὸν γερμανικὸν βίον, καὶ διὰ τοῦτο δυσπροσιτότερα εἰς ξένον ἀκροατὴν ἢ ἀναγνώστην, μὴ διατελοῦντα οἰκείως πρός τε τὸν γερμανικὸν βίον καὶ τὴν σύγχρονον τῆς χώρας τοῦ ποιητοῦ ἱστορίαν· τούτου δ' ἕνεκα καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων ἅτινα θέλετε ἀκούσει εἶνε ἐκ τῶν ἐρωτικῶν ᾀσμάτων τοῦ Ἄϊνε.

Ὁ ποιητὴς ἡμῶν, κύριοι, ἠγάπησε πολύ, ἀλλ' ἠγάπησεν ὡς ἄνθρωπος. Ἡ γυνὴ —ἢ κυριολεκτικώτερον καὶ ἀκριβέστερον— αἱ γυναῖκες τοῦ Ἄϊνε δὲν ἔχουσι τὸν νεφελώδη καὶ ἰδανικὸν τύπον τῆς γυναικὸς τοῦ Lamartine, οὐδὲ εἶνε ἀφύσικα καὶ ὑπεράνθρωπα κατασκευάσματα ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Hugo, ἢ δαίμονες ὡς αἱ γυναῖκες τοῦ Byron ἢ ἄγγελοι ὡς αἱ γυναῖκες τῶν ὠχρῶν ποιητῶν τῆς ῥωμαντικῆς σχολῆς. Εἶνε ἁπλῶς γυναῖκες, οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον. Καὶ ὁ ἔρως του πρὸς αὐτὰς εἶνε ἔρως ἀνθρώπινος, ἔρως ἀληθινός, ἀγαπῶν τὴν ζωήν, τὸ φῶς καὶ τὴν χλόην, προτιμῶν ν' ἀπολαμβάνῃ μαλλον καὶ νὰ γελᾷ ἢ νὰ κλαίῃ καὶ τήκεται, δακρύων μὲν ἐνίοτε ἐπὶ τῇ ὀδύνῃ του ἀλλὰ μὴ λησμονῶν ὅμως καὶ νὰ σπογγίσῃ ἐγκαίρως τὰ δάκρυά του, στενάζων ἐνίοτε, ἀλλὰ μειδιῶν μετὰ μικρὸν διὰ τοὺς στεναγμούς του, καταρώμενος πολλάκις καὶ ἀπελπιζόμενος, ἀλλ' οὔτε αὐτοκτονῶν οὔτε ἀπειλῶν ν' αὐτοκτονήσῃ.

Πῶς τὸν ἔρωτά του αὐτὸν ἔψαλεν ὁ Ἄϊνε, θέλουσι καταδείξει εἰς ἡμᾶς τὰ ἑπόμενα ποιήματα:

(Ἀνεγνώσθησαν τὰ ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 13, 15, 16, 18, 19, 47, 49, 53 καὶ 67 ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ ἤδη συλλογῇ: *Ἑρρίκου Ἄϊνε Τραγούδια* φερόμενα ποιήματα).

Οὕτως ᾠσθάνθη καὶ οὕτως ἔψαλε τὸν ἔρωτα ὁ μέγας δημοτικὸς ποιητὴς τῆς Γερμανίας.

Ποίαν δὲ καὶ πόσην ἔχουσι τὴν χάριν καὶ τὸ ἀπροσποίητον μειδίαμα τὰ παιγνιώδη καὶ εἰρωνικὰ αὐτοῦ ποιήματα, καταδεικνύουσιν οἱ ἑξῆς ὀλίγοι στίχοι.

(Ἀνεγνώσθησαν τὰ ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 45, 55, 58, 69 καὶ 81 ποιήματα).

Ἀλλὰ τὸ ποίημα ἰδίως ἐκεῖνο τοῦ Ἄϊνε, εἰς ὃ κορυφοῦται πᾶσα ἡ ποιητική του δύναμις καὶ πᾶσα ἡ ἀληθινὴ καὶ ἀψιμυθίωτος περιπάθειά του, τὸ ποίημα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπήγασεν ἐκ τῶν μυχῶν τῆς ποιητικῆς του καρδίας, ἄκρατον μὲν ἔρωτος καὶ εἰρωνείας ἀμιγές, ἀλλὰ πλῆρες ὅμως στοργῆς καὶ ἀγάπης καὶ πίστεως, εἶνε ἡ *Λιτανεία*, ἡ περιλάλητος ἐν Γερμανίᾳ Procession nach Kevlaar. Τὸ ποίημα τοῦτο ἐπεφύλαξα ὑμῖν τελευταῖον, ἐπιθυμῶν νὰ παράσχω μὲν εἰς ὑμᾶς ἐν τέλει τελείαν καὶ πλήρη δι' αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ, νὰ διαθέσω δὲ συνάμα τὰς ὑμετέρας ψυχὰς συμπαθέστερον πρὸς τὴν μνήμην του. Ἂν δὲ τυχὸν ὑγρανθῶσι τινῶν ἐξ ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς ἀκροάσεως τῶν ὑφ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἁπλότητα περιπαθεστάτων στροφῶν τοῦ ποιήματος, ἂς πέσῃ τὸ συμπαθές ὑμῶν δάκρυ ὡς ἐλέου καὶ μνήμης σπονδὴ ἐπὶ τὸν ἄωρον τάφον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ

Στέκετ' ἡ μάνα 'ς τὸ παράθυρο·
Κοίτεται 'ς τὸ κρεββάτι ὁ γυιός, 'ς τὸ πλάϊ.
—Σήκω, Γιαννάκη μου, 'λίγο καὶ σύ,
Νὰ ἰδῇς τὴ λιτανεία ποὺ περνάει!

—Ἄχ, μάνα, δὲν 'μπορῶ· τὰ μάτια μου
δὲ βλέπουν, δὲν ἀκοῦν τ' αὐτιά μου!
Θυμᾶμαι τὴ Μαριώ, ποὺ πέθανε...
Σὰν τὴ θυμᾶμαι, μοῦ πονεῖ ἡ καρδιά μου.

—Σήκω νὰ πᾶμε εἰς τὴν ἐκκλησιά.
Πάρε κερὶ μαζή σου καὶ λιβάνι·
Νὰ ἰδῇς τὴν πονεμένη σου καρδιὰ
Ἡ Παναγία πῶς θὰ σοῦ τὴ 'γιάνῃ.

Λάμπουν 'ς τὸν ἥλιο τὰ 'ξαπτέρυγα,
Ψαίλνουν παπάδες, δεσποτάδες,
Σκύφτουν μ' εὐλάβεια οἱ χριστιανοί,
Καίει θυμίαμα, καῖνε λαμπάδες.

Πάει κοντὰ κ' ἡ μάνα, καὶ τραβᾷ
τὸ γυιό της 'απ' τὸ χέρι ἡ καϋμένη·
Καὶ ψαίλνουν, ψαίλνουν καὶ οἱ δύο μαζή:
Χαῖρε Μαρία κεχαριτωμένη.

Ἡ Βαγγελίστρα σήμερα φορεῖ
Τὰ γιορτινά της,—ἔχει τὴ γιορτή της.
Καὶ πόση ἔχει σήμερα δουλειά!
Πόσοι προσμένουν ἀπ' τὴ δύναμί της!

Πολλὰ οἱ ἄρρωστοι ταξίματα
Ποὔλθαν νὰ τοὺς ἰδῇ, τῆς ἔχουν φέρει:
Τὰ πονεμένα μέλη τους ἀπὸ κερί·
Κέρινο πόδι αὐτός, ἐκεῖνος χέρι.

Κ' ὅποιος τῆς φέρῃ χέρι κέρινο,
Τὸ χέρι του γιατρεύει ἡ Παναγία·
Κι' ὅποιος τῆς φέρῃ πόδι ἀπὸ κερί,
Βρίσκει εὐθὺς 'ς τὸ πόδι του ὑγεία.

Ὅποιος 'ς τὴν Παναγιὰ ἦλθε κουτσός,
Χορεύει σήμερα 'σὰν παλληκάρι·
Ὅποιος 'ς τὴν Παναγιὰ πῆγε κουλὸς
Τώρα βαρεῖ βιολὶ μὲ τὸ δοξάρι.

Παίρνει κ' ἡ δόλια μάνα ἕνα κερί,
Καὶ μιὰ καρδιὰ ἀγάλι' ἀγάλια φτιάνει.
Νά! πήγαινέ την εἰς τὴν Παναγιά,
Τὸν πόνο σου, Γιαννάκη μου, νὰ 'γιάνῃ.

Τὴν κέρινη καρδιὰ του πῆρε ὁ γυιός.
Καὶ 'ς τὴν εἰκόνα ἐμπρὸς ἀναστενάζει·
Στάζει τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ 'μάτια του,
Κ' ἡ προσευχὴ ἀπ' τὴ καρδιά του στάζει.

—Ἄχ, μάνα, λέει, τοῦ Χριστοῦ γλυκειά,
Ποῦχεις 'ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανὸ τὸ θρόνο,

Σύ, ποῦ πονεῖς ἐκείνους ποῦ πονοῦν...
Σὲ σένα λέω τὸν κρυφό μου πόνο.

Καθόμουν μὲ τὴ μάνα μου μαζὴ
Πέρα μακρυά... 'ς τὴ χώρα τὴ μεγάλη,
Ποῦ ἔχει ἐκκλησίαις ὑψηλαῖς,
Καὶ παρεκκλήσια ὅσα δὲν ἔχει ἄλλη.

Κοντά μας ἐκαθόταν ἡ Μαριώ,
Ἄχ, ἡ Μαριώ μου! τώρα πεθαμένη!
Νά! σοῦ φερα μιὰ κέρινη καρδιά...
Γιάνε μου τὴν καρδιὰ τὴν πονεμένη.

Ἄχ, ναί, καλή, γλυκειά μου Παναγιά,
Γιάνε μου τὴν καρδιὰ τὴν πονεμένη,
Καὶ νὰ σοῦ ψαίλνω βράδυ καὶ πρωΐ:
—Χαῖρε Μαρία κεχαριτωμένη!

Ἡ μάνα καὶ τὸ ἄρρωστο παιδὶ
Κοιμοῦνται 'ς τὸ κελὶ ἀγκάλη ἀγκάλη.
Ἐκεῖ τὴ θύρα ἀνοίγει ἡ Παναγιά,
Καὶ 'μπαίνει 'ς τὸ κελὶ ἀγάλι ἀγάλι.

Ἔσκυψ' ἀπάνω 'ς τὸ παιδὶ σιγά,
Τὸ κύτταξε, τὸ κύτταξε,... ἐστάθη·
Τοῦ ἔβαλε τὸ χέρι 'ς τὴν καρδιά,
Ἐχαμογέλασε γλυκά, κ' ἐχάθη.

Τὰ εἶδε ἡ μάνα ὅλα ὄνειρο,
Κ' εἶδε καὶ κάτι ἄλλο. Ἄχ! τρομάζει...
Ξυπνάει, πετηέται ἀπὸ τὸν ὕπνο της,
Κι' ἀκούει ἕνα σκύλο νὰ οὐρλιάζῃ.

Κοντά της ξαπλωμένο βλέπει ἐκεῖ
Τὸ Γιάννη, τὸ παιδί της... πεθαμένο.
Κ' ἐχαίδευε ὁ ἥλιος τῆς αὐγῆς
Τὸ μάγουλό του τὸ κιτρινισμένο.

Τὰ χέρια της ἡ δόλια σταύρωσε.
Τί ἔχει... ἡ μάνα δὲν καταλαβαίνει,
Καὶ μόνο ψαίλνει μέσα της βουβά:
—Χαῖρε Μαρία κεχαριτωμένη.

Ἀγγελος Βλαχος

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Μυθιστορία Ἠλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

ΙΒ'

Ἡ μήνυσις.

Ἀφικόμενος εἰς τὸ πενιχρὸν οἰκοδόμημα ὅπερ ἐκαλεῖτο Δημαρχεῖον τῆς Βωβραί, ὁ Κ. Λοβεδὺ εἰσῆλθεν εἰς τὸν προθάλαμον ὅπου πολλοί, κληθέντες νὰ μαρτυρήσωσιν, ἀνέμενον τὴν σειρὰν αὐτῶν ὅπως παραστῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ. Ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριόν του εἰς ἕνα κλητῆρα, ὅστις ἐπιστρέψας μετὰ μικρὸν ἔνευσεν εἰς τὸν τραπεζίτην νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἦσαν ὁ ἀνακριτὴς μόνον, ὁ δήμαρχος καὶ εἷς γραμματεύς. Πρὸ τοῦ γραφείου δὲ ἵστατο ὀρθία γυνή τις ἀνακρινομένη ἣν ὁ Λοβεδὺ δὲν παρετήρησε κατ' ἀρχάς.

Οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ ἠγέρθησαν εὐγενῶς, καὶ ὁ δήμαρχος ἔτεινεν εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἐνῷ ὁ ἀνακριτὴς -ῷ ἔδειξε κάθισμα, λέγων·

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, νὰ τελειώσω μ' αὐτὸν τὸν μάρτυρα. Μίαν στιγμὴν.

Ὁ τραπεζίτης προσέκλινε κ' ἐκάθισε μειδιῶν.

Τότε θὲ μόνον ἀνεγνώρισε τὴν γυναῖκα ἥτις ἀνεκρίνετο, καὶ τὸ μειδίαμά του διελύθη ἀμέσως.

Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτο ἡ Φακινέτα. Τὸν ἀνεγνώρισε δὲ καὶ αὐτή, καὶ προσκλίνασα εἰρωνικῶς διερράγη εἰς γέλωτα. Δὲν τοῦ ὡμίλησεν ὅμως, κ' ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὸν ἀνακριτήν.

Εὐτυχῶς οὐδεὶς παρετήρησε τὸν Λοβεδύ, ὅστις ἐκφανῶς κατεθορυβήθη· ἀνέκτησεν ὅμως ταχέως, διὰ τῆς γνωστῆς ἰσχυρᾶς του θελήσεως, φαινομένην τινὰ γαλήνην, καὶ ἤκουσε τὰς εἰς τὴν παράφρονα ἀποτεινομένας ἐρωτήσεις.

— Θηρεσία Φακίνου, εἶπε μειλιχίως ὁ δικαστής, καλῶν τὴν Φακινέταν διὰ τοῦ ἀληθοῦς της ὀνόματος, εἶσαι, καθὼς ὅλοι βεβαιοῦν, κόρη ἔντιμος καὶ εὐσεβής, μολονότι ἔκαμες ἤδη ἓν παράπτωμα, διὰ τὸ ὁποῖον σκληρὰ ἐτιμωρήθης ... Μὴ λησμονῆς λοιπόν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ψευσθῇς πρὸς τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ νὰ εἰπῇς εἰλικρινῶς ὅ,τι γνωρίζεις.

— Ἐγὼ πηγαίνω πάντοτε εἰς τὴν λειτουργίαν τὴν κυριακήν, ἀπήντησεν ἡ τρελλή, ὀρθουμένη ὑπερηφάνως· ὅταν ἐμβαίνω μὲ γελοῦν ἡ ἄλλαις διὰ τὰ φορέματά μου, ἀλλ' ἐγὼ εἰμ' ἐνδυμένη ὅπως ὅλος ὁ κόσμος.

Κ' ἐθεώρησεν ἑαυτὴν αὐταρέσκως· ἀκριβῶς δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε κατασπείρει ἐπὶ τῆς ἐσθῆτός της πᾶσαν δυνατὴν πρασίνην, κιτρίνην καὶ πορφυρᾶν ταινίαν.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ δικαστής, ἠξεύρεις τίποτε διὰ τὰς πυρκαϊάς;

Ἡ Φακινέτα ἐφάνη ἐκπλαγεῖσα· προσήλωσε τὸ βλέμμα ἐπὶ τὸν δικαστὴν καὶ διερράγη πάλιν εἰς γέλωτα.

— Τί νόστιμος ποῦ εἶν' αὐτὸς ὁ μαυροντυμένος κύριος! εἶπεν εἰρωνικῶς οἰκτείρουσα. Ποῦ νὰ εἰξεύρω ἐγώ;

— Περιτρέχεις, λέγουν, ὅλον τὸν τόπον, καὶ δυνατὸν εἶνε νὰ ἔμαθες τίποτε περιστατικά, περὶ τῶν ὁποίων ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορηθῇ ἡ δικαιοσύνη. Καὶ σὺ βέβαια, καθὼς πᾶς τίμιος ἄνθρωπος, θὰ αἰσθάνεσαι ἀγανάκτησιν πρὸς τοὺς ἐνόχους τῶν στυγερῶν αὐτῶν κακουργημάτων. Ἔλα,.. ἔσο εἰλικρινής.. μὴ τυχὸν τὸν γνωρίζεις;

Ἡ παράφρων ἀπήντησε διὰ πονηροῦ ἤθους, καμμύουσα τοὺς ὀφθαλμούς:

— Ἠμπορεῖ.

— Εἰπέ μου τον, ὑπελαβεν ὁ δικαστής ἔτι θωπευτικώτερον· πρέπει νὰ μοῦ τὸν εἰπῇς, καλή μου κόρη.

— Ἀκούσατε λοιπόν... Εἶνε ὁ κύριος Νοέλ... τὸ εὔμορφο παλληκάρι, ποῦ κάμνει γλυκὰ μάτια εἰς ὅλαις ταῖς γυναῖκες... καὶ 'ς ἐμένα...

Ὁ δικαστὴς συνωφρυώθη.

— Θηρεσία Φακίνου, ὑπέλαβεν αὐστηρῶς, δὲν ἐννοεῖς ποῦ εὑρίσκεσαι;

— Δὲν μὲ πιστεύετε; Σκεφθῆτε ὀλίγον, σᾶς παρακαλῶ. Ὁ Κ. Νοέλ εἶνε ἀξιωματικὸς τῶν πυροσβεστῶν, καὶ ὅταν πιάσῃ φωτιά, αὐτὸς ἔρχεται εὐθὺς μὲ τοὺς ἀνθρώπους του, καὶ ὅλος ὁ κόσμος: κύριε Νοέλ ἀπ' ἐδῶ, κύριε Νοέλ ἀπ' ἐκεῖ,... καὶ ἁρπάζει ταῖς κυρίαις μέσα 'ς τὴν ἀγκαλιά του, καὶ ὅλαις τὸν ἐρωτεύονται

— Σιώπαινε. Ἐπερίμενα ν' ἀκούσω ἕνα λόγον φρόνιμον, καὶ σὺ μοῦ λέγεις μόνον ἀνοησίας.

— Ἐλᾶτε, μὴ θυμώνετε, καὶ θὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀληθινὴν ἀλήθειαν.

— Ἐπέ τὴν λοιπόν... ποῖος νομίζεις ὅτι εἶνε ὁ ἔνοχος;

— Εἶνε... εἶνε ὁ κύριος ἐφημέριος τῆς Βωβραί... ἕνας ὑψηλὸς γέρος, μὲ ἄσπρα μαλλιά, ποῦ δίνει πεντάραις εἰς τοὺς πτωχούς... Νά! καὶ πάλιν δὲν μὲ πιστεύετε!.. Ἀλλὰ ὁ κύριος ἐφημέριος εἶπε ἀπὸ τὸν ἄμβωνα: ὅσοι εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον εἶνε εἰς τὴν κόλασιν, πηγαίνουν, ἀφοῦ ἀποθάνουν, εἰς τὸν οὐρανὸν κατ' εὐθεῖαν.. μὲ τοὺς ἀγγέλους! Τὸ λοιπόν; Κόλασις ἐδῶ κάτω εἶνε μιὰ πυρκαϊά, καὶ ὅταν κανεὶς καῇ εἰς τὴν πυρκαϊάν, ἀγιάζει. Τὸ λοιπὸν ὁ κύριος ἐφημέριος, διὰ νὰ στείλῃ πολλοὺς εἰς τὸν παράδεισον...

— Ἀρκεῖ, διέκοψεν ἀπελπισθεὶς ὁ ἀνακριτής.

— Ἀφοῦ δὲν θέλετε...

Καὶ ἡ Φακινέτα ἐφάνη χολωθεῖσα.

— Δὲν θὰ μάθωμεν τίποτε ἀπ' αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ὑπέλαβεν ὁ δικαστής, ταπεινοτέρᾳ τῇ φωνῇ, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν. Διατηρεῖ ἐν τούτοις εἰς ὅλας της τὰς ἀνοησίας μίαν ὕπουλον κακεντρέχειαν, ἡ ὁποία μοῦ ἐμπνέει δυσπιστίαν.

— Σᾶς εἶπα, κύριε, παρετήρησεν ὁμοίως ὁ δήμαρχος, ἡ Φακινέτα εἶνε πράγματι παράφρων.

— Καὶ ἂν μοῦ ἦτο ἐπιτετραμένον νὰ μαρτυρήσω κ' ἐγώ, εἶπεν ὁ Κ. Λοβεδύ, κύπτων πρὸς τὸν δικαστήν, θὰ προσέθετον ὅτι ἡ παραφροσύνη της εἶνε ἐντελῶς ἀβλαβής. Εἶνε, ὑποθέτω, μίγμα τι θρησκομανίας καὶ ἀρεσκομανίας, πρᾶγμα εὐεξήγητον διὰ γυναικείαν κεφαλήν.

— Γνωρίζετε τὴν Φακινέταν, κύριε; ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτής.

— Δηλαδή.. ὅπως ὅλος ὁ κόσμος. Αὐτή, βλέπετε, εἶνε παντοῦ, ἀναμιγνύεται εἰς ὅλα, ὁμιλεῖ μ' ὅσους ἀπαντήσῃ.., ἀλλὰ κανεὶς ποτὲ δὲν τὴν ἐφαντάσθη ἐπικίνδυνον, καὶ ἂν ἦτο ἐπικίνδυνος, πάλιν θὰ ἦτο ἀκαταλόγιστος.

Κατὰ τὸν διάλογον αὐτόν, ἡ Φακινέτα ἐγέλα, ἐθεώρει δεξιᾷ της καὶ ἀριστερᾷ, καὶ ἔπαιζε μὲ τὰς ταινίας της. Ἐφαίνετο οὐχ ἧττον στενοχωρουμένη, οὐδὲ παρίστατο πάντη ἀδιάφορος εἰς τὴν ἐξέτασιν ἧς ἦτο ἀντικείμενον.

Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ δὲν διέφυγον τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐμπείρου δικαστοῦ.

— Εἶνε πραφροσύναι περίεργοι, ὑπέλαβε, καὶ ἡ ὑπόκρισις συνδυάζεται θαυμασίως πρὸς ψυχικά τινα νοσήματα... Μ' ὅλα τὰ φαινόμενα, ἡ δυστυχὴς αὐτὴ μοῦ διεγείρει πολλὰς σκέψεις ... Ἂς δοκιμάσω ἄλλο μέσον.

Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν τρελλήν, ἠρώτησεν αὐτὴν ἀποτόμως:

— Θηρεσία Φακίνου, εἶχες ἕνα ὡραῖον παιδάκι, τί ἀπέγεινε;

Καὶ ὁ δικαστὴς αὐτὸς ἐτρόμαξεν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐρωτήσεώς του. Ἡ μορφὴ τῆς Φακινέτας συνεστάλη, οἱ ὀφθαλμοί της ἠκτινοβόλησαν καὶ ἀνέκραξεν ἀγρίως:

— Ὁ Ἰάκωβος! ὁ μικρός μου Ἰάκωβος! Τί ὡραῖος ποῦ ἦτον,.. μὲ τὰ γαλανά του μάτια καὶ τὰ ξανθὰ κατσαρά του μαλλάκια... τρέλλα! Τὸν ἐπῆρα κ' ἔφυγα, γιατὶ ὁ πατέρας μου εἶχε ὁρκισθῆ νὰ τὸ σκοτώσῃ.. Μὰ τόρα ὁ Ἰάκωβος εἶνε ἄγγελος, εἶνε 'ς τὸν οὐρανό. Πότε πότε καταβαίνει, μοῦ 'μιλεῖ 'ς τὸ αὐτί, καὶ μοῦ λέγει...

— Ἤρχισε πάλιν ἡ πτωχὴ τὰς συνειθισμένας της ἀνοησίας, διέκοψε ζωηρῶς ὁ κ. Λοβεδύ· καὶ δὲν θὰ τελειώσῃ εὔκολα! Κ' ἔχω ἐν τούτοις, κύριε δικαστά, νὰ σᾶς κάμω σπουδαιοτάτην ἀνακοίνωσιν.

— Ὑπομονή, κύριε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ξηρῶς. Θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σειρά σας. Λοιπόν, Θηρεσία, εἶπες, τὸ παιδίον ἔρχεται ἐνίοτε καὶ σοῦ λέγει...

Ἡ Φακινέτα ἐσίγα καὶ ἐθεώρει ἀτενῶς τὸν τραπεζίτην.

— Τίποτε, ἀπήντησε τέλος γελῶσα· ὁμιλοῦν οἱ ἀποθαμένοι;

— Τὴν ἐτάραξαν, ἐψιθύρισε δυσηρεστημένος ὁ ἀνακριτής, καὶ τόρα φυλάττεται. Ἄκουσε, καλή μου κόρη, ἐξηκολούθησε λαμβάνων τὸ φιλικώτατον ἦθός του, ἄκουσε! Ἐνδιαφέρομαι πολὺ διὰ τὸν ὡραῖον μικρόν σου Ἰάκωβον, καὶ ἤθελα πολὺ νὰ μάθω πῶς τὸν ἔχασες.

Τὴν φορὰν αὐτὴν ἡ Φακινέτα ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Ἔχεις καλὴν ψυχήν, ὑπέλαβε. Ἀ! τί εὔμορφο ποῦ ἦτον! Ἀλλά, ξεύρετε, μόλις ἦτον δύο χρόνων, ὅταν συνέβη τὸ πρᾶγμα ... Ἤμεθα πτωχοί, μοῦ τὸ ἔλεγαν *βρωμόπαιδο*, καὶ ὅλοι

ἤθελαν τὸ κακό μας. Ἐφεύγαμεν λοιπὸν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, κ' ἐκοιμούμεθα μέσα εἰς τοὺς ἀχυρῶνας... Μίαν νύκτα μ' ἐξύπνησε ἕνα φῶς... μεγάλο φῶς... Παναγία μου, τί φῶς ἦτον ἐκεῖνο! Ἐθαμβώθηκα! Ἐγύρευσα τὸν Ἰάκωβο, ποῦ ἦτον κοντά μου, εἰς τὸ πλευρό μου... δὲν τὸν ηὗρα! Ἀπὸ τότε δὲν τὸν εἶδα πλέον ποτὲ... ποτέ μου!

Καὶ οἱ λυγμοὶ τῆς ἔκοψαν τὴν ὁμιλίαν.

— Λοιπόν, ἠρώτησεν ὁ δικαστής, συγκινηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἄλγους ἐκείνου, τὸ παιδίον ἐχάθη εἰς πυρκαϊάν;

— Ξεύρω κ' ἐγώ, φῶς ἦτον,.... πολὺ φῶς! καὶ ὁ Ἰάκωβος 'πῆγε ς' τοὺς ἀγγέλους.

Ὁ δικαστὴς εἶδε καὶ πάλιν ὅτι ἀπετύγχανε, καὶ κίνημα δυσαρεσκείας τὸν διέφυγε.

— Τοὐλάχιστον, Φακινέτα, ὑπέλαβε, δὲν ἠμπορεῖς νὰ μοῦ ὀνομάσης τὸν ἄνανδρον, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ σὲ κατέστησε μητέρα, σᾶς ἐγκατέλειψε σὲ καὶ τὸ τέκνον σου;

Ἡ παράφρων ἐθεώρησε κύκλῳ τοὺς παρισταμένους, καὶ διαρρηγνυομένη εἰς νέον γέλωτα, εἶπεν:

— Ὅσον δι' αὐτό, καλέ μου κύριε, ἂν σᾶς 'ρωτήσῃ κανείς, τοῦ λέτε πῶς δὲν ξεύρετε τίποτε.

Προδήλως ἡ ἀνάκρισις εἰς οὐδὲν ἠδύνατο νὰ καταλήξῃ σπουδαῖον ἀποτέλεσμα. Τὸ ψευδὲς καὶ τὸ ἀληθὲς συνεχέοντο ἐν τῇ διανοίᾳ τῆς δυστυχοῦς μωρᾶς. Διετήρει ὅμως αὕτη, ἐν μέσῳ τῶν παραλογισμῶν της, τὴν πονηρίαν ἐκείνην καὶ κακίαν ἃς εἶχε παρατηρήσει καὶ ὁ δικαστής.

— Ἀδύνατον, ὑπέλαβεν οὗτος, νὰ μάθωμεν ἀπ' αὐτὴν τίποτε σήμερον. Πρέπει νὰ παραιτηθῶμεν. Θὰ ἐπαναλάβω ἀργότερα καὶ δὲν ἀπελπίζομαι. Θηρεσία Φακίνου, ἠμπορεῖς ν' ἀναχωρήσῃς.

Ἡ Φακινέτα, ἧς τὸν ἀνήσυχον χαρακτῆρα ἐστενοχώρει μακρὰ ἀκινησία, ἐκρότησεν ἀφελῶς τὰς χεῖρας εἰς ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς της· εἶτα προσέκλινε πρὸς ἕκαστον τῶν παρισταμένων τοσοῦτον βαθέως, ὥστε τὸ ἄκρον τῆς βραχείας καὶ διὰ πολυχρώμων ταινιῶν κεκοσμημένης ἐσθῆτός της ἤγγισε τὸ ἔδαφος. Οὐχ ἧττον, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔφευγε, ἔστη πρὸ τοῦ Κ. Λοβεδύ, καὶ εἶπε διὰ παραδόξου φωνῆς:

— Καλὰ τὰ εἶπα, αἔ;

— Λαμπρά, Φακινέτα, ἀπήντησεν ὁ τραπεζίτης φυσικώτατα καὶ οἱονεὶ θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς παράφρονος. Ὑπῆρξες παράδειγμα ὀρθοφροσύνης καὶ εὐπρεπείας.

Ἐφάνη γοητευθεῖσα ἐκ τοῦ ἐπαίνου τούτου, ἀνεκάγχασε καὶ πάλιν, κ' ἔφυγε συνωθοῦσα τοὺς πρὸ αὐτῆς.

— Σᾶς γνωρίζει, φαίνεται, ἰδιαιτέρως; ἠρώτησε περιέργως ὁ δικαστὴς τὸν Λοβεδύ.

— Ἐμβαίνει ἐνίοτε εἰς τὸν πύργον, ὁσάκις περνᾷ, καὶ παρήγγειλα νὰ τὴν περιποιοῦνται πάντοτε, τῆς ὁμιλῶ προσηνῶς ὅταν τὴν ἀπαντῶ· αὐτὰ ἤρκεσαν ν' ἀποκτήσω τὴν εὔνοιάν της.

— Γνωρίζετε τίποτε περὶ τοῦ βίου της;

— Ὅ,τι γνωρίζουν ὅλοι. Λέγουν ὅτι τὸ παιδίον τοῦ ὁποίου ἡ ἀπώλεια ἐτάραξε τὸ λογικόν της τὸ ἔκλεψαν ἀτσίγγανοι.

— Κ' ἐγώ, εἶπεν ὁ δήμαρχος, ἤκουσα, ὅτι ἐχάθη εἰς τὴν πυρκαϊὰν ἑνὸς ἀγροκηπίου εἰς τὸ Σαρτοβίλ, πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν.

— Τότε λοιπὸν εἶνε πολλαὶ ἐκδόσεις, ἀπήντησεν ὁ Λοβεδύ, καὶ δύσκολον εἶνε νὰ διακρίνῃ τις τὴν ἀληθῆ... Ἀλλά, μὲ συγχωρεῖτε, κύριε δικαστά, προσέθηκε· μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ἀνακοινώσω τὴν λεπτὴν... πολὺ λεπτὴν ὑπόθεσιν διὰ τὴν ὁποίαν ἦλθα;

— Εἰς τὰς διαταγάς σας, κύριε·

— Πρέπει νὰ ἀποσυρθῶ; ἠρώτησεν ὁ δήμαρχος.

— Τοὐναντίον, ἔσπευσεν ὑπολαβὼν ὁ τραπεζίτης· θὰ ἦμ' εὐτυχὴς μάλιστα νὰ ἔχω τὴν γνώμην σας ἐπὶ τῆς ἱκανῶς δυσκόλου περιπτώσεως, ἥτις παρουσιάζεται.

Ὁ δήμαρχος προσέκλινε.

— Δὲν πρόκειται λοιπόν, ὑπέλαβεν ὁ δικαστής, περὶ τῶν πυρκαϊῶν, διὰ τὰς ὁποίας γίνεται ἀνάκρισις;

— Ὄχι ἐντελῶς, ἀλλὰ περὶ γεγονότος συναφοῦς πρὸς τὴν πυρκαϊὰν τῆς οἰκίας τῆς γυναικαδέλφης μου. Ἠκούσατε βεβαίως, κύριοι, περὶ τοῦ δυστυχήματος τὸ ὁποῖον συνέβη τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς οἰκίας αὐτῆς;

— Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ δικαστής. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἀτυχήματος, τὸ πολὺ πολὺ περὶ ἀφροσύνης, οὐχὶ δὲ περὶ ἐγκλήματος, ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔχει ν' ἀναμιχθῇ.

— Εἶνε ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου θ' ἀποφασίσῃ ἡ ὑμετέρα εὐθυκρισία.

Κ' ἐξέθηκε τότε ὁ Λοβεδύ, πῶς ποσὸν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, πληρωθὲν παρ' αὐτοῦ, εἶχε γείνει ἄφαντον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συγγάμβρου του, καὶ πῶς, μετὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἀποκάλυψιν ὑπὸ τοῦ Νοὲλ Λετελιέ, ὅτι ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Δυχαμὲλ ὑπῆρχε μυστικὸν κιβώτιον, πεποίθησις ἐσχηματίσθη ὅτι τὸ κιβώτιον αὐτὸ περιεῖχε τὸ ἐν λόγῳ ποσόν. Διηγήθη κατόπιν, πῶς ὁ Νοὲλ καὶ οἱ σύντροφοί του λαβόντες γνῶσιν τοῦ πράγματος, μετέβησαν μυστικὰ τὴν νύκτα, παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ συμβολαιογράφου Περρὲν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐξαγάγωσι τὸ κιβώτιον καὶ νὰ βιάσωσι τὸ κλεῖθρόν του, ὅθεν καὶ προῆλθε τὸ φοβερὸν δυστύχημα.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων, τί ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου; ἠρώτησαν σχεδὸν συγχρόνως ὁ ἀνακριτὴς καὶ ὁ δήμαρχος.

— Τίποτε.... ὡς αὐτοὶ τοὐλάχιστον ἰσχυρίζονται. Ἐν τούτοις ἐγὼ παρέδωκα—τὸ βεβαιῶ καὶ πάλιν— εἰς τὸν Δυχαμὲλ πέντε δεσμίδας χαρτονομισμάτων, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν ὄγκον ἀρκετόν. Ὅ,τι μόνον ὁμολογοῦν ὅτι ηὗραν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἶνε ἓν χαρτοφυλάκιον, περιέχον, ὡς λέγουν, μερικὰ ἀσήμαντα ἔγγραφα,—τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι τὸ ἤνοιξαν.

— Καὶ τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτὸ ποῦ εἶνε;

— Ὁ Νοὲλ καὶ οἱ φίλοι του βεβαιοῦν, ὅτι πρέπει νὰ ἔμεινεν εἰς τὰ ἐρείπια, ὅπου ὅμως ἐγὼ ματαίως τὸ ἀνεζήτησα πρὸ μικροῦ.

— Λοιπόν, κύριε Λοβεδύ, ἠρώτησεν ὁ δικαστής, τί ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ:

— Ἔρχομαι, ἐν ἰδίῳ ὀνόματι κ' ἐν ὀνόματι τῶν συγγενῶν μου, νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν παρέμβασιν τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος χρηματικοῦ ποσοῦ.

— Ἀλλ' οὐδὲν ἀποδεικνύει, ὅτι ἰδιοποιήθησαν αὐτοὶ τὰ χρήματα. Εἶδα πρὸ μικροῦ τὸν Κ. Νοὲλ Λετελιέ· μοῦ ἐφάνη νέος ἥσυχος, νοήμων, καλοαναθρεμμένος, ἐντελῶς ἀνίκανος κακῆς πράξεως. Μ' ἐπληροφόρησαν μάλιστα ὅτι διεκρίθη πολλάκις διὰ πράξεων ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως. Ἔχω δὲ λόγους νὰ πιστεύω, ὅτι καὶ οἱ σύντροφοί του εἰν' ἐπίσης ἔντιμοι ἄνθρωποι...

— Κ' ἐγὼ τὸ βεβαιῶ, εἶπεν ὁ δήμαρχος. Ὡς πρὸς τὸν Νοὲλ μάλιστα, ὁ Κ. Λοβεδὺ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ ποίαν ἐκδούλευσιν προσέφερε εἰς τὰς κυρίας Δυχαμέλ.

— Δὲν τὸ λησμονῶ, κύριοι καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ νέος αὐτὸς καὶ οἱ σύντροφοί του, ἐπὶ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι ἀσκεῖ ἀπόλυτον ἐπιρροήν, εἶνε λίαν ἀξιότιμοι. Δι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἐπεσκέφθην σήμερον τὸ πρωί, καὶ φοβούμενος μήπως ἐστεροῦντο χρήματα διὰ νὰ θεραπευθῶσιν ὅπως πρέπει, τοὺς προσέφερα τὸ βαλάντιόν μου. Εἶνε ἁπλοῖ τεχνῖται, ζῶντες ἀπὸ τὴν καθημερινήν των ἐργασίαν, καὶ ὅμως ἀπέρριψαν τὰς προτάσεις μου περιφρονητικῶς, λέγοντες ὅτι ἔχουν τὰ μέσα. Ἐγὼ ἀπέχω νὰ ἐξαγάγω ἐκ τούτου οἱονδήποτε συμπέρασμα· ἀλλ' ὁ κύριος ἀνακριτής, ὅστις ἔχει πεῖραν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, δὲν ἀγνοεῖ ὅτι καὶ ὁ ἐντιμότατος ἄνθρωπος ἠμπορεῖ μίαν στιγμὴν αἴφνης νὰ παρασυρθῇ...

— Τέλος πάντων, κύριε, διέκοψεν ὁ δικαστής, ἀδημονῶν πρὸς τὰς ἀποσιωπήσεις ταύτας, ποῦ καταλήγετε; Ἐπιθυμεῖτε νὰ γείνῃ ἔρευνα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Νοὲλ Λετελιέ;

— Ἐγὼ νὰ τὸ ζητήσω; θεὸς φυλάξῃ!

— Ἂν ἀληθῶς ὁ Νοὲλ καὶ οἱ φίλοι του ἐξήγαγον τοῦ κιβωτίου δεσμίδας χαρτονομισμάτων, ἢ χαρτοφυλάκιον περιέχον χρεώγραφα, ἢ ἄλλο οἱονδήποτε πρᾶγμα, τί θὰ ἔγειναν αὐτὰ τὰ πράγματα; Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ ἦσαν βαρέως πληγωμένοι, καὶ δὲν ἠδύναντο ἑπομένως...

— Αὐτὸ διηγοῦνται καὶ αὐτοί· ἀλλ' ἂν προβῇ τις εἰς ὑποθέσεις μᾶλλον ἢ ἧττον τολμηράς,. Δὲν εἶνε δυνατόν, παραδείγματος χάριν, εἷς τῶν πτωχῶν αὐτῶν καὶ ἐνδεῶν ἀνθρώπων νὰ ἐσκανδαλίσθη ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ ποσοῦ, καὶ νὰ ἔκρυψεν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἄλλων τὸ κοινὸν εὕρημα ἐντὸς τῶν ἐρειπίων ἢ τοῦ μεγάλου κήπου τοῦ κτήματος; Δὲν λέγω,... εἶνε βεβαίως ἐπιπόλαιαι αἱ ὑποθέσεις αὐταί, ἀλλ' ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρίσῃ ὑπόθεσίν τινα παράλογον, πρὶν τὴν ἐξελέγξῃ.

Ὁ ἀνακριτὴς ἐσκέφθη ἐπί τινας στιγμάς.

— Ἂς ὁμιλήσωμεν καθαρά, κύριε, εἶπεν ἀποτόμως. Καταθέτετε μήνυσιν κατὰ τοῦ Νοὲλ Λετελιὲ καὶ τῶν συντρόφων του ἐπὶ κλοπῇ πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ συγγάμβρου σας:

— Ὁ θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! Σᾶς τὸ λέγω καὶ πάλιν, θεωρῶ τὸν Νοὲλ καὶ τοὺς φίλους του ὡς ἐντιμοτάτους ἀνθρώπους.. Ἀλλ' ὀφείλω εἰς τὰς συγγενεῖς μου νὰ μὴ παραμελήσω τίποτε δυνάμενον ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὰς σπουδαιότατον μέρος τῆς περιουσίας των. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑποβάλλω εἰς τὴν δικαιοσύνην ἁπλῆν μόνον δήλωσιν, ὅπως ἡ δικαιοσύνη μᾶς βοηθήσῃ εἰς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος ἐκείνου. Τόσον μόνον. Δὲν ἐπιθυμῶ οὐδὲ δύναμαι νὰ προβῶ περαιτέρω.

Καὶ ἠγέρθη, ὡς ἵν' ἀποσυρθῇ.

— Δέχομαι λοιπὸν τὴν δήλωσίν σας, ἀπήντησεν ὁ ἀνακριτής. Θὰ σκεφθῶμεν.. Θὰ ἐρευνήσωμεν,.. καὶ ἂν παραστῇ ἀνάγκη θὰ ἀνακριθῶσι τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὑποπτεύετε... Δὲν ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ μὲ εἰπῆτε; ἠρώτησεν, ἐγειρόμενος ἐπίσης.

— Τίποτε. Ἐλπίζω ὅτι καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ κύριος δήμαρχος θὰ μοῦ παράσχητε τὴν συνδρομὴν τῆς πείρας καὶ τοῦ ζήλου σας εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Σᾶς παρακαλῶ μόνον, κύριοι, νὰ ἐνθυμηθῆτε, ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐστηροῦ τινος μέτρου κατ' οὐδενός.

Ἐχαιρέτισε δὲ φυσικώτατα καὶ ἐξῆλθεν.

Ὁ δικαστὴς ἐκάθισε πάλιν σκεπτικώτατος.

— Αὐτὸς ὁ Κ. Λοβεδὺ εἶνε ἀληθινὸς ὄφις, εἶπεν ἀγανακτῶν ὁ δήμαρχος. Εἴδατε μὲ πόσην καταχθόνιον ὑποκρισίαν κατήγειλεν ἐπὶ κλοπῇ τὸν Νοὲλ Λετελιέ,.., διότι κατ' οὐσίαν ἡ δήλωσίς του εἶνε καθαρὰ καταγγελία.

Ὁ δικαστὴς ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

— Δύσκολος ὑπόθεσις, ὑπέλαβε. Πολὺ λυποῦμαι ὅτι οἱ τεχνῖται αὐτοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ ἐνεργήσουν αὐτοβούλως, ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς καὶ

χωρὶς μάρτυρας... Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κ. Λοβεδὺ τί ἄνθρωπος εἶνε;

— Μᾶλλον φορολογούμενος τοῦ δήμου μας. Ζῇ μὲ μεγάλην πολυτέλειαν καὶ ἀφίνει χρήματα εἰς τὸν τόπον, ὅπου διάγει τρεῖς μῆνας κατ' ἔτος. Εἶνε τραπεζίτης εἰς Παρισίους, ἀλλὰ τὸν κατηγοροῦν ὅτι ἀσχολεῖται εἰς χρηματιστικὰς ἐργασίας, εἰς κερδοσκοπίας ὑπόπτους καὶ εἰς τὴν κυβείαν μᾶλλον ἢ εἰς τακτικὸν ἐμπόριον. Ἠκούσθη ὅτι ὁ σύγγαμβρός του ὁ Κ. Δυχαμέλ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤσκει πολλὴν ἐπιρροὴν καὶ ὁ ὁποῖος ἦτον οἰκονόμος καὶ δειλὸς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ὅσον ὁ Λοβεδὺ εἶνε τολμηρός, πολλάκις τὸν ἔσωσεν ἀπὸ δυσχερείας· καὶ μολονότι ὁ χρηματιστὴς ἠγόρασε πρὸ ὀλίγου τὸ κτῆμα Βλινύ, βεβαιοῦται ὅτι δὲν εἶνε περίφημα αἱ ὑποθέσεις του.

— Ὥστε μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν πραγματικὴν ἢ φαινομένην περιουσίαν, δὲν εἶνε πολὺ ἔντιμος ἄνθρωπος; Ἀδιάφορον! Ἔλαβα τὴν καταγγελίαν του καὶ πρέπει νὰ ἐκτελέσω τὸ καθῆκόν μου. Στείλατε, παρακαλῶ, νὰ φωνάξετε τὸν ἐνωματάρχην. Ἔχω νὰ τοῦ δώσω παραγγελίας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Κ. Λοβεδὺ μετέβη εἰς τὸ πανδοχεῖον, ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὴν ἁμαξάν του.

— Ἂς εἰποῦν τώρα, διελογίζετο, ὅτι δὲν ἐπλήρωσα τοῦ Δυχαμὲλ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκα. Πρὸ τῆς ἑσπέρας ἡ πόλις ὅλη θὰ τὸ γνωρίζῃ.. Ὡς πρὸς τὸν Νοὲλ αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ ζῇ ἐνῷ ἐνομίζετο νεκρός,.. δὲν εἶνε πλέον ἐπίφοβος. Ὀλίγον ἀκόμη χρειάζεται διὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς κλέπτης.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

« Ἡ βιομηχανία εἶνε ἡ ζωὴ τῶν ἐθνῶν », εἶπε διάσημός τις κοινωνιολόγος τοῦ αἰῶνος. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην δικαίως θὰ ἐθεώρει τὴν ἡμετέραν ἔνδοξον πατρίδα, συμφώνως πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, μὴ ζῶσαν. Βιομηχανικὸν κατάστημα ἄξιον τοῦ ὀνόματος καὶ εὐδοκιμοῦν θὰ ἠδύνατο νὰ κριθῇ πρᾶγμα ἐπίσης σπάνιον καὶ περίεργον διὰ τὸν τόπον ἡμῶν ὅσῳ περίπου καὶ φυτὸν τῶν τροπικῶν ἀναπτυσσόμενον καὶ θάλλον ἐν τῇ κατεψυγμένῃ ζώνῃ. Χώρα ἐξόχως εἰδυλλιακὴ καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐκ παραδόσεως, θὰ ἔλεγέ τις βλέπων πόσον ὀκνεῖ νὰ μεταβάλῃ ὄψιν καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τοῦ συγχρόνου ἐν τῷ λοιπῷ κόσμῳ βίου καὶ τῆς ἐποχῆς τὰς ἀπαιτήσεις, ὅτι ἀρέσκεται εἰς τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς τύπον καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρήσῃ αὐτὸν ὅσον ἔνεστι μακρότερον. Τοῦ οὐρανοῦ της τὴν παντοτεινὴν ἀνέφελον καθαρότητα δὲν σκιάζουσιν οὔτε σύννεφα οὔτε καμίνων ἐργοστασίων μέλανες ἀτμοί. Τῶν δασῶν καὶ τῶν κοιλάδων της τὴν αἰωνίαν σιγὴν ἀκόμη δὲν ταράσσουν θόρυβοι ἄλλοι παρὰ τὸ σύριγμα τῆς φλογέρας νυσταλέου βοσκοῦ ἢ ὁ κρότος τοῦ πελέκεως ἀσθμαίνοντος ὑλοτόμου. Καὶ εἰς τῶν ἐγκάτων αὐτῆς τὰ παρθένα βάθη δὲν ἐτόλμησεν ἔτι νὰ εἰσχωρήσῃ μεταλλευτικῆς δικέλλης ἡ αἰχμή. Ὁ διατρέχων τὰ παράλια ἢ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου τὰ μόνα ἴχνη ἐγχωρίου βιομηχανίας ἅτινα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ εἶνε πενιχρά τινα καὶ ἐλεεινὰ ἐλαιοτριβεῖα ἢ ἀποκεχωρισμένοι τινὲς ἀνεμόμυλοι μὲ καθηλωμένα καὶ ἀκινητοῦντα τὰ ἱστία. Καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον, μόνη ἡ Τρίπολις παρέχει τὸ θέαμα πόλεως ἐργαζομένης· καὶ πάλιν τῶν ἀπειροπληθῶν αὐτῆς σιδηρουργείων πλειότερος βεβαίως εἶνε ὁ ἀφόρητος θόρυβος ἢ ἡ ἐργασία. Αἱ Πάτραι μᾶλλον ἐμπορικὴ ἢ βιομηχανικὴ πόλις θὰ ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσι. Τοῦ δὲ Πειραιῶς τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐπ' οἰωνοῖς αἰσίοις καὶ κεφαλαίοις ὑπερόγκοις ἐπιχειρήσαντα τὴν αὐτῶν ἵδρυσιν, νεκρὰ ἤδη καὶ ἄεργα τὰ πλεῖστα μόλις ὑφίστανται τῆς ἀπό τινων ἐτῶν ἐνσκηψάσης οἰκονομικῆς κρίσεως τὴν δυσμένειαν. Ἀπομένει ἑπομένως κυρίως ἄξιον λόγου βιομηχανικὸν ἅμα ἐξίσου καὶ ἐμπορικὸν κέντρον ἡ Σύρος μὲ τὰ ναυπηγεῖα καὶ τοὺς ἀτμομύλους καὶ τὰ μηχανουργεῖά της. Μετὰ ταύτην δ' ἔρχεται τὸ Λαύριον. τμῆμα νομίζεις ἀμερικανικῆς τινος ἀκτῆς μετενεχθὲν καὶ προσκολληθὲν παραδόξως εἰς τῆς ποιητικῆς Ἀττικῆς μας τὴν ἄκραν, μὲ τῶν ἐν διαρκεῖ κινήσει λεβήτων του τὸν πάταγον καὶ τῶν ὑψηλῶν καπνοδόχων του τὰς ὀξείας κορυφὰς καὶ τὸν ποικίλον καὶ πολύγλωσσον αὐτοῦ ἐργατικὸν πληθυσμόν.

* * *

Τὴν Κέρκυραν δὲν φαντάζεταί τις βεβαίως ἄλλως ἢ ὡς ὡραίαν νῆσον καὶ εὐάρεστον διαμονήν. Ἀλλ' ὅμως ἐν τούτοις ἐκτὸς τῶν ἀνθηρῶν αὐτῆς ἐξοχῶν, τῶν ἱστορικῶν μνημείων ἢ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἱδρυμάτων, ἔχει καὶ τὰ βιομηχανικὰ καταστήματά της, τὰ καλῶς κατηρτισμένα καὶ ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενα. Ἡ γνώμη ἄγγλου τινὸς διοικητοῦ αὐτῆς, ἣν ἀνεγράψαμεν ἐν μιᾷ τῶν προηγηθεισῶν ἡμῶν μελετῶν, χαρακτηρίζει κάλλιστα τὴν νῆσον ταύτην, ἧς πολλὴ εἶνε ἡ ἀξία καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν κυριωτέρων σημείων τῆς ὁποίας ἐπίτηδες ἐπεμείναμεν. Ἀκριβῶς, ὡς ἔλεγεν ἐκεῖνος, ὑπὸ διοίκησιν ἰσχυράν, φιλελεύθερον καὶ νοήμονα δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἀναμφιβόλως νὰ καταστῇ μέγας μὲν καὶ πάγκαλος κῆπος ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν, σπουδαιότατος δὲ σταθμὸς ἐμπορίου ὑπὸ κοινωνικήν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶνε πάντοτε κινούμενος, διότι εἶνε τὸ διάμεσον τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς εἰς Εὐρώπην ταξειδίου καὶ πληθὺς ξένων διέρχεται αὐτῆς καθ' ἡμέραν. Ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ τις καὶ ἁπλοῦν βλέμμα εἰς τοὺς πίνακας τοῦ τελωνείου της διὰ νὰ ἴδῃ ὅτι τὸ δημόσιον ταμεῖον σημαντικώτατα πορίζεται κατ' ἔτος ποσὰ ἐξ αὐτοῦ, ὄντος ἑνὸς τῶν μᾶλλον προσοδοφόρων τοῦ κράτους. Ἀδιάλειπτος δὲ εἶνε ἡ σχέσις καὶ ἡ συναλλαγὴ αὐτῆς πρὸς τὴν γείτονα Ἰταλίαν. Ὑπὸ τοσούτῳ δὲ εὐνοϊκοὺς ὅρους ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀρτιγενὴς βιομηχανία της θὰ ἠδύνατο μεγάλως νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ πολὺ νὰ ὠφελήσῃ, ἂν δὲν ἐγκατελείπετο ἐν τῇ δυσαναλόγῳ βεβαίως πρὸς τὸν ἔξωθεν συναγωνισμὸν πάλῃ εἰς μόνας τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις. Ὑπάρχει ἐντὸς τῆς πόλεως καλῶς κατηρτισμένον καὶ ἀπὸ ἐτῶν λειτουργοῦν καὶ εἰς ἱκανὰς ἐργάτιδας παρέχον ἐργασίαν χειροκτιοποιεῖον—τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι—ὅπερ ὅμως φυτοζωεῖ, διότι καὶ αὐτὴν τὴν προμήθειαν χειροκτίων εἰς τὸν στρατόν, ἣν ἐζήτησε παρὰ τοῦ κράτους, δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ—ἐνῷ ἡ σύγκρισις τῶν ἔργων αὐτοῦ πρὸ τὰ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς δὲν εἶνε ποσῶς κατ' αὐτοῦ. Ἄλλα ἱκανὰ πιλοποιεῖα, ὑφαντήρια, μηχανοποιεῖα ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ λειτουργοῦσι. Πολὺ καλὸν κατάστημα κατασκευῆς πυρείων ἠναγκάσθη δυστυχῶς πρό τινος νὰ παύσῃ τὰς ἐργασίας του. Ἀλλ' εἰς ἀποζημίωσιν ἤρξατο ἤδη ἡ ἔν τινι ὀλίγον ἀπεχούσῃ ἐξοχῇ οἰκοδομὴ μεγάλου ἐργοστασίου κατασκευῆς στεατίνων κηρίων, οὐτινος αἱ ἐργασίαι δὲν θὰ βραδύνωσι ν' ἀρχίσωσι.

* * *

Τὸ μᾶλλον ὅμως ἀξιόλογον μεταξὺ αὐτῶν εἶνε τὸ ἀπὸ δεκαετίας περίπου ἱδρυμένον καὶ ἐργαζόμενον ἐν αὐτῇ ἐργοστάσιον κατασκευῆς παιγνιοχάρτων ἡ *Ἐλπίς*. Καὶ τὸ εἶδος δὲ τῆς βιομηχανίας ἣν διεξάγει καὶ ὁ τρόπος τῆς μεταφορᾶς αὐτῆς εἰς τὸν τόπον ἡμῶν εἶνε ἐξίσου περίεργα. Πληροφορίαι τινὲς ἑπομένως περὶ αὐτοῦ δὲν θὰ ἦσαν ἐστερημέναι σημασίας καὶ ἐνδιαφέροντος. Μόνον τις, ὅστις δὲν ἔθυσε ποτὲ εἰς τὸν τύχην, θὰ ἠδύνατο νὰ τὰς εὕρῃ τοιαύτας. Ἀλλ' ὑπάρχει κανείς;

Οἱ κερκυραῖοι βιομήχανοι κκ. Ἀσπιῶται, πατὴρ καὶ υἱός, εἶχον συλλάβῃ ἀπὸ πολλοῦ καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἰδέαν τῆς ἱδρύσεως τοιούτου ἐργοστασίου ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναλόγων, ἅτινα εἶχον ἐπισκεφθῇ καὶ μελετήσῃ. Ἵδρυσαν δὲ πράγματι τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο, ὅπερ ὅμως ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἶχεν οὔτε εὐρὺν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τὸν κύκλον οὔτε πάντα τὰ κατάλληλα πρὸς κανονικὴν καὶ ἐπιτυχῆ λειτουργίαν μέσα. Συντηρούμενον διὰ μόνων τῶν κεφαλαίων τῶν ἱδρυτῶν αὐτοῦ καὶ εἰς μυρίας δυσχερείας ὑποκείμενον δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἐννοεῖται νὰ ὑποστῇ καὶ αὐτὸ ὅλων σχεδὸν τῶν ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων τὸ ἀτυχὲς τέλος. Ἀλλ' ὅτε πρό τινων ἐτῶν ἡ ἡμετέρα βουλὴ ἐψήφισε τοὺς γνωστοὺς περὶ μονοπωλίων νόμους, ἐν οἷς περιελαμβάνετο καὶ τὸ τῶν παιγνιοχάρτων, ἡ κυβέρνησις, ἥτις μόνη εἶχεν οὕτω τὸ δικαίωμα εἰς τὸ ἑξῆς τῆς πωλήσεως αὐτῶν, προέτεινεν εἰς τοὺς ἐργοστασιάρχας ἢ δεχόμενοι ἀποζημίωσιν νὰ κλείσωσι τὸ ἄχρηστον βεβαίως πλέον αὐτοῖς κατάστημα ἢ ν' ἀναλάβωσι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν διὰ λογαριασμὸν πλέον αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως. Τὴν πρότασιν ταύτην πράγματι ἐδέχθησαν οἱ βιομήχανοι, οὕτω δὲ τὸ κατάστημα, ἰδιοκτησία μὲν πάντοτε ὂν καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχικῶν αὐτοῦ ἱδρυτῶν, περιῆλθεν ὅμως ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς κυβερνήσεως, εἰς ἣν ἀνεδέχθη νὰ προμηθεύῃ ὡρισμένον κατ' ἔτος ποσὸν δεσμίδων παιγνιοχάρτων, ἀντὶ συμφωνηθείσης ἀνὰ δεσμίδα ἀμοιβῆς. Ἡ σύμβασις αὕτη ἔδωκεν ὄντως νέαν ζωὴν καὶ ὤθησιν εἰς τὸ ἀτελὲς τέως βιομηχανικὸν ἵδρυμα. Τὰ μηχανήματα αὐτοῦ ἐτελειοποιήθησαν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν ηὐξήθη, ἡ ἐν γένει ἐργασία ἐτακτοποιήθη καὶ κατέστη σχεδὸν τελεία, τόση δὲ εἶνε τοῦ καταστήματος ἡ εὐδοκίμησις, ὥστε ὁ συγκρίνων τὰ ἐν αὐτῷ κατασκευαζόμενα παιγνιόχαρτα πρὸς τὰ ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν προερχόμενα δὲν δύναται ἢ εἰς τὰ πρῶτα ν' ἀποδώσῃ τὴν προτίμησιν.

* * *

Οὕτω δὲ ἡ κυβέρνησις εἰς αὐτὸ πλέον, ἐγκαταλείπουσα ὅλως τὸ γαλλικὸν ἐργοστάσιον Grimaud, ἀφ' οὗ ἐπρομηθεύετο τέως, εἰς τοῦτο τὸ ἡμέτερον πρόκειται ἤδη ν' ἀναθέσῃ τὴν κατασκευὴν τῶν παιγνιοχάρτων καὶ τοῦ γαλλικοῦ τύπου, ἐνῷ μέχρι τοῦδε εἶχεν ἀναθέσῃ αὐτῷ μόνον τὴν τῶν τοῦ ἑνετικοῦ.

Διότι πρέπει νὰ μάθετε ὅτι ὑπάρχουσι δύο εἴδων παιγνιόχαρτα: τὰ τοῦ *ἑνετικοῦ* καὶ τὰ τοῦ *γαλλικοῦ* λεγομένου τύπου. Τὰ τοῦ γαλλικοῦ εἶνε τὰ συνήθη, ὧν γίνεται παρ' ἡμῖν χρῆσις. Ἀλλὰ τὰ τοῦ ἑνετικοῦ εἶνε ἄλλα, παράδοξα καὶ τὸ εἶδος καὶ τὰς εἰκόνας, φέροντα ἀποτετυπωμένα ἐπ' αὐτῶν μυρία σχεδιαγραφήματα. Περίεργος δὲ εἶνε καὶ ἐθνολογική τις λεπτομέρεια ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἡ ἑξῆς: Ὅλοι βεβαίως νομίζετε ὅτι ἡ κυρίως Ἑλλὰς εἶνε χωρισμένη εἰς δύο τμήματα μόνον γεωγραφικῶς, εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Στερεάν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς γεωγραφικῆς ταύτης διαιρέσεως, εἶνε ἐπίσης κεχωρισμένη εἰς δύο τμήματα καὶ *χαρτοπαικτικῶς*. Αἱ δύο αὗται ζῶναι εἶνε αἱ ἑπόμεναι: Ἡ τοῦ

ένετικοῦ τύπου, οὐτινος γίνεται χρῆσις ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ Στερεᾳ, καὶ ἡ τοῦ γαλλικοῦ, καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Τοῦ πρώτου δὲ τῶν δύο τύπων ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν τὸ ἡμέτερον ἐργοστάσιον.

Κατάστημα ὅμως ἑλληνικὸν, ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἅμα καὶ χροιάν τινα ἐθνικὴν εἰς τὴν ἐργασίαν ἣν ἀνελάμβανεν. Οὕτω δ' ἐπεχείρησε, διατηροῦν μὲν πιστῶς τὸ σχῆμα, τὸ εἶδος, τὰ χρώματα καὶ τὴν μορφὴν τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τῶν παιγνιοχάρτων καθ' ὅλα οὕτως ὥστε τὰ νέα νὰ φαίνωνται σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ νὰ μὴ ἐπέρχεται ἡ παραμικρὰ σύγχυσις, νὰ μεταβάλῃ τὸν τύπον τῶν παιγνιοχάρτων ἀπὸ ἑνετικοῦ εἰς ἀρχαῖον ἑλληνικόν. Ἡ δὲ δυσχερὴς αὕτη ἐργασία, ἐν ᾗ πληρέστατα ἐπέτυχε, δὲν στερεῖται καὶ φιλολογικοῦ τινος ἐνδιαφέροντος.

Τῇ συνδρομῇ τοῦ διακεκριμένου ἐν Κερκύρᾳ γυμνασιάρχου καὶ ἐφόρου τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς πρώην Ἰονίου Ἀκαδημίας κ. Ρωμανοῦ, ὁ ἕτερος τῶν διευθυντῶν τοῦ καταστήματος συνέταξε σχέδια νέων παιγνιοχάρτων, ἐν οἷς ἀναλόγως πρὸς ἐκεῖνα, ἀπεικονίζοντο, ἀντὶ τῶν ξενικῶν, ἀρχαῖα ἑλληνικὰ σύμβολα καὶ εἰκόνες. Πάντα τὰ ἀπεικάσματα, πᾶσαι αἱ μορφαὶ, πάντα τὰ ρητὰ τὰ ξένα μετεβλήθησαν. Καὶ ὅμως ἡ ἐν γένει ὄψις ἔμεινεν ἡ αὐτὴ ἀπαράλλακτος. Οὕτως ἐν τοῖς λεγομένοις *δηναρίοις* (Denari) τὰ παριστάμενα ξένα νομίσματα ἀντικατεστάθησαν δι' ἀρχαίων ἀθηναϊκῶν ἐντὸς ψηφωτοῦ δίσκου. Ἀντὶ τῶν διαφόρων πρότερον ξενικῶν καὶ ἀσημάντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβόλων εὑρίσκομεν ἐν ταῖς διαφόροις ὁμοταξίαις καλλιτεχνικώτατα ἐπεξειργασμένα παλαιὰ σύμβολα, σπάθην ἢ λόγχην ἀρχαίαν, πελέκεις, μυθολογουμένους γρῦπας, κεφαλὰς Ἀθηνᾶς ἢ προτομὰς Ἀφροδίτης. Ἐπί τινος τῶν παιγνιοχάρτων ἀποτυποῦται τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας κρατούμενον ὑπὸ τῆς Τύχης. Ἐν ἄλλῳ τὸ κηρύκειον τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐν ἄλλοις, τῆς ὁμοταξίας ἥτις κοινῶς καλεῖται κοῦπες (coppe), ἀντικαθιστῶντα ταύτας ὡραῖα ἀρχαῖα κύπελλα καὶ ἀμφορεῖς. Ἀντὶ δὲ τῶν κοινῶν καὶ συνήθως εἰκονιζομένων ἐπ' αὐτῶν *φάντε, ρήγα,* κλπ. ἐζωγραφήθησαν ἀρχαοι πολεμισταί, πιστότατα καὶ ἀκριβέστατα ἐπεξειργασμένοι, ὁ Ἀμφίων, ὁ Ζῆθος, ὁ Ὀρέστης, ὁ Πυλάδης, ὁ Κάστωρ, ὁ Πολυδεύκης, ὁ Πέλωψ, ὁ Οἰνόμαος, ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Μίνως καὶ ὁ Θησεύς. Ἔμενον τὰ ἐπί τινων ἐξ αὐτῶν ἀναγεγραμμένα ἔπειτα ρητά, ἀλλὰ καὶ ταῦτα λίαν ἐπιτυχῶς ἀντικατεστάθησαν δι' ἀναλόγων καὶ ἀποδιδόντων αὐτὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν σημασίαν τῶν ἀρχαίων. Οὕτως, ἀντὶ τοῦ φερομένου ἐπί τινος ἰταλικοῦ λογίου «Non val sapere a chi ha fortuna contro» ἐγράφη «Οὐκ ἔχουσιν αἱ τύχαι φρένας,». Ἐπ' ἄλλου τινὸς ἀντὶ «Non ti fidar di vue sa il cuor ti manca» «Μὴ μοῦ ἄπτου ἀθυμῶν». Ἐπὶ ἄλλου: «Θύε τῇ τύχῃ». Καὶ ἐπὶ τετάρτου: «Πλοῦτος τύχης ἔμετος».

*
* *

Τὰ τῆς κατεργασίας πρὸς κατασκευὴν τῶν παιγνιοχάρτων στάδια εἶνε ἕξ: τὸ τῆς ἐκτυπώσεως, τὸ τῆς συγκολλήσεως τῶν φύλλων, τὸ τῆς διατμήσεως, τὸ τῆς στιλβώσεως, τὸ τῆς συνθέσεως καὶ τὸ τῆς συνδέσεως. Ἰδιαίτερον ἐπὶ τούτῳ τυπογραφικὸν τμῆμα ἐν τῷ καταστήματι ἐκτυπόνει τὰ παιγνιόχαρτα, τὰς ἐπ' αὐτῶν εἰκόνας, τὰς ἐπιγραφὰς τῶν κυτίων ἢ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ταινιῶν. Ταῦτα ἐκτυπωθέντα παραδίδονται εἰς τοὺς ἐργάτας—δηλαδὴ εἰς τὰς ἐργάτιδας, διότι τοιαῦται συνήθως χρησιμοποιοῦνται—καὶ δι' ἰδιαιτέρων μηχανημάτων ἢ διὰ τῆς χειρὸς συγκολλῶνται τὰ φύλλα των, κόπτονται εἰς τὰ ὡρισμένα τμήματα, στιλβοῦνται, τακτοποιοῦνται καὶ συνδέονται, ἀποτελοῦντα τὴν ὡρισμένην αὐτοῖς οὕτω, παρεσκευασμένα καὶ ἕτοιμα, δεσμίδα. Χάριν τῶν ἐργασιῶν τούτων χρησιμοποιοῦνται ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ἐργάτιδες, ὅπως παραγάγωσι χιλίας πεντακοσίας δεσμίδας—τὸν ὡρισμένον καθημέραν ἀριθμόν. Εἶνε δὲ παραδειγματικὴ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια, μεθ' ἧς ἐργάζονται. Φέρουσαι πᾶσαι χλαῖναν κυανῆν ὁμοιόμορφον—τὴν στολὴν τοῦ καταστήματος—ἐπὶ τοῦ περιτραχηλίου τῆς ὁποίας σημειοῦνται τὰ ἀρχικὰ τοῦ ἐργοστασίου γράμματα, καὶ περίζωμα λευκὸν, κάθηνται ἐπὶ τῶν ὡρισμένων δι' ἑκάστην ἐξ αὐτῶν θέσεων πρὸ τῶν τραπεζίων των καὶ διπλόνουν, κολλῶσι, στιλβόνουν, χωρίζουν, μετροῦν, καὶ ἀφοῦ τελειώσουν τὴν ἐργασίαν των, τὴν παραδίδουν εἰς τὴν ἀρχιεργάτριαν, ἥτις χρησιμεύει ὡς ἐλεγκτής. Αἱ χεῖρες αὐτῶν πηγαινοέρχονται ὡς ρυθμιζόμεναι δι' ἐλατηρίων ἐπὶ τούτῳ. Ἕκαστον δὲ τμῆμα, ἐν ᾧ ἐργάζονται χωριζόμεναι καθ' ὡρισμένον ἀριθμόν, ἀντιστοιχεῖ καὶ πρὸς ἕκαστον τῶν σταδίων τῆς κατεργασίας. Πᾶσα ἐργάτις ἔχει πρὸ αὐτῆς βιβλίον, ἐν ᾧ σημειόνει πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς παραλαμβανόμενα, τὰ δὲ βιβλία ταῦτα ἐπιθεωροῦνται τακτικῶς. Ἐν τῷ καταστήματι δ' ἐκτὸς τῶν ἐλεγκτῶν καὶ τῶν ἐπιμελητριῶν ὑπάρχει καὶ ἀνωτέρα ἐπιμελήτρια, πτυχιοῦχος τοῦ Ἀρσακείου, ἥτις κρατεῖ τὰ βιβλία τῶν μισθοδοσιῶν ὡς καὶ τὰ τῶν ἀμοιβῶν καὶ προστίμων καὶ ἐν γένει ἐπιβλέπει τὴν τάξιν τοῦ καταστήματος. Ἡ ἀμοιβὴ ἑκάστης ἐργατρίας παραλλάσσει ἀπὸ λεπτῶν ἑβδομήκοντα πέντε μέχρι δραχμῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας καθ' ἑκάστην. Μεταβαίνουσι δὲ ἀπὸ πρωΐας καὶ παραμένουν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Ἀντιπροσωπεύονται δὲ πᾶσαι αἱ ἡλικίαι ἐν αὐτῷ, διότι αἱ ἐργαζόμεναι εἶνε ἐπίσης κοράσια ὀκταετῆ ὡς καὶ νεάνιδες τέλειαι καὶ γυναῖκες προβεβηκυῖαι ἤδη. Καὶ φαίνονται ὅλαι τόσῳ εὐχαριστημέναι καὶ αἱ μορφαὶ ὅλων σχεδὸν εἶνε τόσῳ συμπαθεῖς καὶ ἡ ὅλη διάταξις τοῦ ἐργοστασίου ἔχει τοιαύτην ὄψιν ἐπιμελοῦς καὶ τιμίας ἐργασίας, ὥστε ὁ ἐπισκεπτόμενος μένει ὑπὸ ἐντύπωσιν ἐπίσης εὐνοϊκὴν καὶ ἰσχυράν, ὁποίαν ἂν ἐπεσκέπτετο μέγα τι ἐξ ἐκείνων τῶν τεραστίων τῆς βιομηχανίας ἱδρυμάτων ἀλλοῦ, ἐν οἷς κοχλάζουν οἱ λέβητες καὶ βροντῶσι τὰ ἔμβολα καὶ μυκᾶται ὁ ἀτμὸς καὶ δονεῖται ὁ ἀὴρ ὑπὸ τοῦ ἐκκωφοῦντος κρότου τοῦ χάλυβος καὶ τοῦ σιδήρου.

* *
*

Ἑτέρα ὑποδιαίρεσις τοῦ ἐργοστασίου εἶνε ἡ τῆς κατασκευῆς φυλλαδίων σιγαροχάρτου, ἐπίσης ἀνατεθεῖσα αὐτῷ τελευταῖον ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Τεσσαράκοντα πέντε δὲ πάλιν ἐργάτιδες χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατασκευὴν 40 χιλιάδων τοιούτων καθ' ἡμέραν, ἀναλόγου ἀμοιβῆς τυγχάνουσαι καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ἐργαζόμεναι. Ἀνάλογοι δ' ἐπίσης εἶνε καὶ αἱ ἐξ διάφοροι ὡσαύτως τῆς ἐργασίας ταύτης βαθμίδες. Τὸ τυπογραφεῖον ἐκτυποῖ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν φυλλαδίων καὶ τὰ περικαλύμματα αὐτῶν. Αἱ ὡρισμέναι κόλλαι τοῦ λεπτοῦ χάρτου παραδίδονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς καταμετρήσεως ἐργάτιδας, αἵτινες ἀριθμοῦσιν αὐτὰς ἀνὰ ἑκατόν, ἡ μία κατ' ἀντίθετον τῆς ἄλλης διεύθυνσιν, ἐκ τῶν ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω ἡ μὲν καὶ τἀνάπαλιν ἡ δὲ, οὕτως ὥστε ἀδύνατον νὰ γείνῃ λάθός τι. Οὕτω μετρηθεῖσαι παραδίδονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς διατμήσεως ἐργάτιδας, αἵτινες ἀποκόπτουσιν αὐτὰς καταλλήλως ἢ διὰ μαχαιριδίων ἢ δι' ἐπὶ τούτῳ μηχανημάτων. Ἄλλαι εἶνε μετὰ τοῦτο ἐπιφορτισμέναι τὴν συγκόλλησιν τῶν τε φύλλων καὶ τῶν ἐξωφύλλων των, ἄλλαι τὴν κατασκευὴν τῶν κυτίων καὶ ἄλλαι τὴν συσκευασίαν αὐτῶν, ἑτοίμων καὶ συνδεδεμένων οὕτως ὥστε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Δημοσίου.

Ἄνδρες ἐργάται εἶνε ὀλίγοι, ἰδίως δὲ χρῆσις αὐτῶν γίνεται διὰ τὸ τυπογραφεῖον καὶ εἰς τινας ἄλλας ἐργασίας ἐν αἷς δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι γυναῖκες.

Τὸ κατάστημα χωρίζεται εἰς ἱκανὰ διαμερίσματα, ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῷ, ἐκτὸς τῶν ἰδιαιτέρων δι' ἑκάστην ἐργασίαν τμημάτων, τὰ γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Δημοσίου καὶ εὐρεῖαι ἀποθῆκαι ὑλικοῦ, ἐν αἷς ἀποτίθεται ὁ χάρτης καὶ τὰ ἄλλα πρὸς παρασκευὴν καὶ τελείωσιν τῆς ἐργασίας χρειώδη.

Ἐντὸς ὀλίγου ὅμως οἱ διευθυνταὶ αὐτοῦ σκέπτονται νὰ οἰκοδομήσωσι νέον μέγα οἴκημα ὅπως ἐγκαταστήσωσιν εὐρύτερον καὶ ἀνετώτερον τὸ ἐργοστάσιον αὐτῶν.

* *
*

Καί...

Καί... διὰ τὸν τόπον μας εἶνε πολλὰ καὶ αὐτά. Εἶνε σημεῖα προόδου ὄχι ἀνάξια προσοχῆς. Ἀπὸ μικρῶν, ἀπὸ ἐλαχίστων κατήρξαντο καὶ πᾶσαι αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις ἄλλαχοῦ. Οἱ κολοσσαῖοι ἀμερικανικοὶ ζωεμπορικοὶ οἶκοι δὲν εἶχον οὔτε πεντήκοντα βουβάλους ὅτε ἤρχισαν. Τοῦ Γκούλδ ἡ τεραστία καὶ μυθικὴ περιουσία λέγεται ὅτι ἀρχὴν εἶχε μικρὸν ἐργοστασίδιον, ἐν ᾧ κατεσκεύαζε στυπόχαρτον. Γνωστὴ δὲ εἶνε τοῦ περιφήμου Βένετ ἡ ἱστορία, ὅστις κατήρξατο τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τῶν παγκοσμίων φύλλων σήμερον, τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» διὰ κεφαλαίου πεντακοσίων δραχμῶν, ἐν ἀθλίῳ τυπογραφείῳ καὶ τῶν πάντων στερούμενος.

Ὁ πρωθυπουργὸς κκ. Τρικούπης ἐπεσκέφθη ἄλλοτε τὸ κερκυραϊκὸν κατάστημα καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν ἐξετάζων τὰ κατ' αὐτό, μεγάλως εὐαρεστηθείς.

Καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης εὐάρεστον εἶνε νὰ περάνω τὰς κερκυραϊκὰς ἐντυπώσεις μου διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ προοδευτικοῦ τούτου καταστήματος.

Μιχαὴλ Μητσάκης.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

—

Δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ἵστασαι ὑψηλὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἵστασαι στερρεῶς.

—

Τὸ νὰ μένῃ ἱκανός τις ἄνθρωπος ἄγνωστος, εἶνε πρᾶγμα δυσάρεστον· τὸ νὰ παραγνωρίζεται εἶνε ὀδυνηρόν.

—

Πίνοντες ἀπὸ κακὸν ποτήριον παραγνωρίζομεν ἐνίοτε τὴν ἀξίαν τοῦ οἴνου. Οὕτω δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸ πλῆθος νὰ ἦσαι σοφός, πρέπει καὶ νὰ φαίνεσαι τοιοῦτος.

—

Χείριστος τῶν δούλων εἶνε ὁ νομίζων ἑαυτὸν ἐλεύθερον, διότι εἶνε χρυσαῖ αἱ ἁλύσεις του.

—

Ἡ ζωὴ εἶνε μεγάλη ὁδός, εἰς ἣν εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ εἰσερχώμεθα ἀπὸ πανδοχείου εἰς πανδοχεῖον. Ἀφίνομεν ἓν κακὸν καὶ καταλύομεν εἰς καλόν, ἢ ἓν καλὸν καὶ καταλύομεν εἰς κακόν, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας ἡμῶν.

—

Πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τις τοὺς φίλους του, ὡς οἱ ἀληθεῖς ἐρασιτέχναι ἀγαπῶσι τὰς εἰκόνας. Προσηλοῦσι διαρκῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ἀψόγων μερῶν καὶ δὲν προσέχουσιν εἰς τὰ ἄλλα.

Κατὰ τὰς τῷ παρελθόντι θέρει τελεσθείσας πανηγύρεις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πεντακοσιοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ὀνομαστοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑιδελβέργης, τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, προσκληθὲν νὰ μετάσχῃ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἑορτῆς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων, ἀπέστειλεν ἀντιπροσώπους ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ τὸν ἀοίδιμον Μιλτ. Βενιζέλον, τὸν κ. Κωνσταντῖνον Ν. Κωστῆν καὶ τὸν κ. Ν. Γουναράκην, γραμματέα τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες πάνυ ἐπιτυχῶς ἐξετέλεσαν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς τιμητικὴν ἐν ὅλῃ. Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τούτων τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου κ. Κ. Ν. Κωστῆς, καθηγητὴς τῆς νομικῆς, λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς περιστάσεως ἐκείνης, συνέταξεν ἀξιοσπούδαστον πραγματείαν, ἐν ᾗ ζωηρῶς ἱστορεῖ τὰς τελεσθείσας ἑορτάς, ὡς καὶ τὰς ποικίλας τύχας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑιδελβέργης καὶ τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, καθ' οὓς τὸ τέμενος ἐκεῖνο τῆς ἐπιστήμης προηχθη εἰς ἐπίζηλον ἀκμήν, ἀναδειχθὲν ἓν τῶν κρατίστων Πανεπιστημίων τῆς Γερμανίας. Ταύτην τὴν πραγματείαν, εὐμενῶς παραχωρηθεῖσαν ἡμῖν, ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες σήμερον ἐν τῇ «Ἑστίᾳ», νομίζομεν δὲ ὅτι παρέχομεν λίαν εὐχάριστον ἀνάγνωσμα εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν, ἐπὶ τῇ παρουσιαζομένῃ μάλιστα μετ' ὀλίγον εὐκαιρίᾳ τῆς τελέσεως ὁμοίας ἑορτῆς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ὅπερ, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸν προσεχῆ Μάϊον θέλει πανηγυρίσει ἐπισήμως τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ.

Σ. τ. Δ.

Ἀναμνήσεις

τῶν ἑορτῶν τῆς πεντακοσιετηρίδος

ΤΟΥ ΕΝ ΕΪΔΕΛΒΕΡΓΗι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Α'

Ἡ πόλις τῆς Ἑιδελβέργης

Alt-Heidelberg du feine
Du Stadt an Ehren reich
Am Neckar und am Rheine
Keine andere kommt dir gleich.

Scheffel.

Καὶ ποιηταὶ ὕμνησαν τὰς καλλονὰς τῆς πόλεως τῆς Ἑιδελβέργης καὶ πεζογράφοι τῆς περιγραφῆς αὐτῶν ἀπεπειράθησαν, ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἐρρήθη ὑποδεέστερον τῆς πραγματικότητος τυγχάνει. Ἀνέφικτος ἀποβαίνει ἡ διὰ λόγων παράστασις τῶν ἐντυπώσεων ἃς αἰσθάνεται ὁ θεατὴς προσβλέπων εἰς τοὺς παντοίους συνδυασμοὺς τῆς περιβαλλούσης τὴν πόλιν αὐτὴν φύσεως.

Τὸ σύμπλεγμα τῶν βουνῶν, τῶν ἀπόψεων ἡ ποικιλία, τῶν χρωμάτων ἡ ἐναρμόνιος ἀντιπαραλλαγὴ ἀποτελοῦσιν ὡραιοτάτην χωρογραφικὴν εἰκόνα ἔχουσαν ἀνέκφραστον καὶ μυστηριώδες θέλγητρον.

Ἡ πόλις τῆς Ἑιδελβέργης κεῖται ἐν τῇ εἰσόδῳ στενῆς καὶ ἐπιμήκους κοιλάδος ἣν σχηματίζουσι τὰ ἀμφοτέρωθεν ὑπερκείμενα κατάφυτα καὶ δασώδη βουνά. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλάδος διαῤῥέει ὁ Νέκαρ, ὅστις διασχίζων τὴν παρακειμένην πεδιάδα ἐκβάλλει εἰς τὸν Ῥῆνον. Ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ πρὸς ἀριστερὰν τοῦ Νέκαρος ὑπερκειμένου ὄρους ὑψοῦται ὑπερηφάνως τὸ ἐρείπιον τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀνακτόρου τῶν Ἐκλεκτόρων τοῦ Παλατινάτου ἀπεικονίζον τὴν ἱστορίαν τῆς καλλιτεχνίας τριῶν ὅλων ἑκατονταετηρίδων. Ἐκ τοῦ εὐρυχώρου ἐξώστου τοῦ ἀνακτόρου μαγευτικὸν ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πανόραμα. Ἀμέσως μὲν ὑποκάτωθεν τοῦ ὄρους ἐπὶ τῆς στενῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχει ἐσφηνωμένη ἡ πόλις, ἥτις πρὸς τὴν πεδιάδα προϊοῦσα βαθμηδὸν διαπλατύνεται. Τὴν ἀντίπεραν ὄχθην κοσμοῦσι λόφοι ἐκ κήπων καὶ ἀμπελώνων κατάφυτοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι διεσπαρμέναι κομψαὶ ἐπαύλεις. Ὅταν δὲ δύοντος τοῦ ἡλίου ἀτενίσῃ τις πρὸς τὴν πεδιάδα, βλέπει τὸ ποικιλόχρουν αὐτῆς ἔδαφος διαλάμπον καὶ σπινθηροβολοῦν ὑπὸ τὸ χρυσοῦν δικτυωτὸν σύμπλεγμα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ διακρίνει τὰ ἀργυρόεντα ῥεῖθρα τοῦ διασχίζοντος αὐτὴν ποταμοῦ.

Ἡ Ἑιδελβέργη μικρὰ ἄλλοτε οὖσα πολίχνη δικαίως σήμερον δύναται νὰ συγκαταλεχθῇ μεταξὺ τῶν περικλλῶν πόλεων τῆς Γερμανίας. Πλεῖστα δημόσια καταστήματα, οἷον τὰ διάφορα νοσοκομεῖα, τὸ χημικὸν ἐργαστήριον, ἡ βιβλιοθήκη, τὸ νέον ταχυδρομεῖον, καὶ ἄλλα παντοῖα ἀφιερωμένα εἰς θεραπείαν ἐπιστημονικῶν ἢ κοινωφελῶν σκοπῶν, περικοσμοῦσιν αὐτήν. Τὰς νεωτέρας τῆς πόλεως συνοικίας ἐξωραΐζουσιν ἰδιωτικαὶ οἰκίαι καὶ ἐπαύλεις μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ κομψότητος ᾠκοδομημέναι.

Ἐν πόλει ὑπὸ τοσούτων φυσικῶν καλλονῶν πεποικισμένῃ, ὡς ἡ Ἑιδελβέργη, ἦν ἀδύνατον νὰ μὴ ἀκμάσωσι καὶ καρποφορήσωσιν αἱ ἐπιστῆμαι. Ἡ καλλονὴ τῆς φύσεως ἐπιδρᾷ ἀναντιῤῥήτως ἐπὶ τῆς διανοίας, ζωογονοῦσα καὶ κρατύνουσα τὰς πνευματικὰς δυνάμεις. Ὅταν ἡ περιβάλλουσα τὸν ἄνθρωπον φύσις εἶναι ἄγονος καὶ ξηρά, καὶ τὸ πνεῦμα μαραίνεται καὶ παρακμάζει. Ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ὃν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐξελέξατο ὡς τόπον συνεντεύξεως μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ διδασκαλίας τὸν λόφον τοῦ Ἀκαδήμου ἐν Κολωνῷ,

. . . . . ἐνθ'
ἁ λίγεια μινύρεται
θαμίζουσα μάλιστ' ἀηδὼν
χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις
. . . . . .
θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄ-
χνας ὁ καλλίβοτρυς κατ' ἦμαρ ἀεὶ
νάρκισσος . . . . . .
ὅ τε
χρυσαυγὴς κρόκος, οὐδ' ἄυ-
πνοι κρῆναι μινύθουσι
Κηφισοῦ νομάδες ῥεέ-
θρων . . . . . .

Β'

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΗΣ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΣ

Ἡ ἵδρυσις αὐτοῦ

Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἑιδελβέργης, ὅπερ ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1886 συνεπλήρωσε τὴν πεντακοσιετηρίδα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, εἶναι τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐν Γερμανίᾳ Πανεπιστημίων. Ἐν τῇ πάλαι ποτὲ Γερμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ προηγοῦνται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὸ ἐν Πράγᾳ Πανεπιστήμιον (1348) καὶ τὸ ἐν Βιέννῃ (1365), ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα δὲν συναριθμοῦνται ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Πανεπιστημίων τῆς νέας Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἱδρυτὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑιδελβέργης ὑπῆρξεν ὁ Ἐκλέκτωρ τοῦ Παλατινάτου Ῥουπέρτος Α' μιμητὴς γενόμενος τοῦ φιλομούσου Αὐτοκράτορος Καρόλου Ε' ἱδρύσαντος τὸ ἐν Πράγᾳ Πανεπιστήμιον. Τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑιδελβέργης συνέταξεν ὁ ἄλλοτε ἐν Παρισίοις καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ δὶς πρυτανεύσας αὐτοῦ Μαρσίλιος von Inghen φέρων τὸν ἀκαδημαϊκὸν τίτλον τοῦ Magister in artibus, ἐξ Ὁλλανδίας καταγόμενος, ὃν ἐπὶ τούτῳ μετεκαλέσατο ὁ Ῥουπέρτος Ἀ'ὅπως κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου διοργανώσῃ καὶ τὸ τῆς Ἑιδελβέργης.

Ἀφοῦ ὁ Μαρσίλιος ἐξεπόνησε τὸν καταστατικὸν τοῦ Πανεπιστημίου ὀργανισμὸν ὑπέβαλεν αὐτὸν ὁ Ἐκλέκτωρ πρὸς ἔγκρισιν τῷ Πάπᾳ Οὐρβανῷ ΣΤ'. Τοῦτο ἔδει νὰ πράξῃ οὐχὶ πρὸς ἔνδειξιν σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ποντίφηκα τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ διότι ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας τοῦ Πάπα δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἀναγκαίων καθηγητῶν, οἵτινες ὡς κληρικοὶ μόνον τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ ἠδύναντο ν' ἀναλάβωσι τὴν διδασκαλίαν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὁ Πάπας ἐκέκτητο τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπιτρέψαι ὅπως ἐκ τῶν προσόδων ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων μισθοδοτοῦνται οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδάσκοντες, μὴ δυνάμενοι ἄλλοθεν νὰ προσδοκῶσιν ἐπιχορήγησίν τινα.

Λίαν εὐμενῶς ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ αἴτησις τοῦ Ἐκλέκτορος μαρτυροῦσα τὴν ἀμέριστον πρὸς τὸν ἐν Ῥώμῃ Ποντίφηκα ἀφοσίωσιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν διχοστασίᾳ ἐτύγχανεν ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία, ἧς δύο συγχρόνως προίσταντο Πάπαι ὁ ἐν Ῥώμῃ ἑδρεύων Οὐρβανὸς ΣΤ' καὶ ὁ ἐν Ἀβινιώνῃ τῆς Γαλλίας Κλήμης Ζ', ὃν μετά τινας δισταγμοὺς ἀνεγνώρισε καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων καὶ μεθ' οὗ συνετάχθη.

Ὁ Ἐκλέκτωρ Ῥουπέρτος ἀποφασίσας τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἐν Ἑιδελβέργῃ Πανεπιστημίου ὡς σκοπὸν προέθετο ν' ἀντιτάξῃ αὐτὸ κατὰ τοῦ ἐν Παρισίοις, ἀποκρούοντος τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ποντίφηκος καὶ διιστάμενου πρὸς τὰ δόγματα τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἑιδελβέργης προώριστο νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀναζωπύρησιν καὶ ἐπίῤῥωσιν αὐτῶν.

Διὰ τῆς Βούλας τῆς 23 Ὀκτωβρίου 1385 παραδοθείσης τῷ Ἐκλέκτορι τῇ 24 Ἰουνίου 1386 ἐν τῷ παρὰ τὸ Schwetzingen ἀνακτόρῳ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Οὐρβανοῦ ΣΤ' τὸ τῆς Ἑιδελβέργης Πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἀπενεμήθησαν αὐτῷ προνόμια, διωρίσθη δὲ Καγκελάριος τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα, Κονράδος ὁ ἐκ Gelnhausen, εἰς ὃν ἀνετέθη ὁ ἔλεγχος τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀκαδημαϊκῶν βαθμῶν καὶ ἡ ἔγκρισις αὐτῶν.

Τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1386 ἐτελέσθη ἡ ἐπίσημος δοξολογία ἐπὶ τῇ ἱδρύσει τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν αὐτῇ τούτῃ ἐνθα καὶ ἡ τῆς πεντακοσιετηρίδος ἑορτή. Τῇ δ' ἑπομένῃ ἡμέρᾳ ἤρξαντο αἱ παραδόσεις ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, τοῦ Marsilius v. Inghen καὶ τοῦ Heilmann Vunnemberg ἀμφοτέρων καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὧν ὁ μὲν ἐδίδασκε τὴν λογικήν, ὁ δὲ τὴν φυσικήν, καὶ τοῦ Reginald von Alna διδάκτορος τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων, ἑρμηνεύοντος τὴν πρὸς τὸν Τίτον ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἑβδομάδων καὶ τέταρτος ἐκ Πράγας προσῆλθε καθηγητὴς ὁ Dithmar von Swerthe.

Ὁ ἐκλέκτωρ Ῥουπέρτος ἐφιέμενος νὰ προσελκύσῃ μείζονα ἀριθμὸν φοιτητῶν καὶ τὴν διαμονὴν αὐτῶν ἄνετον νὰ καταστήσῃ πλεῖστα ἐχορήγησεν δι' ἀλλεπαλλήλων διαταγμάτων προνόμια τῷ Πανεπιστημίῳ. Οἱ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτῶντες, ὡς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἀμέσως εἰς οἱανδήποτε σχέσιν τυγχάνοντες, οἷον οἱ βιβλιοπῶλαι, οἱ βιβλιοδέται, οἱ ὑπηρέται τῶν καθηγητῶν κτλ. ἐτύγχανον ἀπηλλαγμένοι τῆς καταβολῆς φόρων καὶ ὑπήγοντο εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ διατίμησις τῶν ἐνοικίων καὶ τῆς τροφῆς τῶν φοιτητῶν ἐκανονίζοντο ἐτησίως ὑπὸ ἐπιτροπῆς. Οἱ πολῖται οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν διατροφὴν φοιτητῶν ἀπηλλάσσοντο τῆς καταβολῆς δημοτικοῦ ἐπὶ τῶν ὠνίων φόρου. Αὐστηρῶς δὲ ἀπηγορεύετο αὐτοῖς πᾶσα κατὰ τῶν φοιτητῶν βιαιοπραγία, καὶ εἰς τοὺς ἀθετοῦντας τὴν ἀπαγόρευσιν κατεγινώσκετο χρηματικὴ ποινὴ 60 φιορινίων, καὶ ἡ ὑποχρέωσις πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ προσβληθέντος.

Ἀνάλογος πρὸς τὴν εὐτέλειαν τῶν τιμῶν τῶν τροφίμων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἦν καὶ ἡ διατίμησις τῶν διδάκτρων, τῶν τῆς ἐγγραφῆς

δικαιωμάτων καὶ τῶν μισθῶν τῶν καθηγητῶν. Διὰ τὴν ἀκρόασιν μαθήματος κατεβάλετο λόγῳ διδάκτρων τὸ ποσὸν 1—8 γροσίων(Groscheu), διὰ δὲ τὰς ἀκαδημαϊκὰς συζητήσεις τριῶν φιορινίων (Gulden). Τὰ τέλη τῆς ἐγγραφῆς τῶν εὐγενῶν μὲν ἦσαν 1 φιορινίου, τῶν δὲ κοινῶν πολιτῶν 10 κραϊτζαρια (Kreuzer).

Οἱ συνήθεις ἐτήσιοι μισθοὶ τῶν καθηγητῶν δὲν ὑπερέβαινον τὰ πεντήκοντα φιορίνια· κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὸν Μαρσίλιον von Inghen, ὅστις, ὡς εἴδομεν, ὑπῆρξεν ὁ διοργανωτὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀπεκαλεῖτο fundator et initiator αὐτοῦ ἀπενεμήθη μισθὸς ἐτήσιος 200 φιορινίων.

Εὐθὺς ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου ὁ ἀριθμὸς τῶν πανταχόθεν συρρευσάντων φοιτητῶν ἀνῆλθεν εἰς 579.

(Ἕπεται συνέχεια)

Κ. Ν. Κωστης.

ΑΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΑΙ ΥΛΑΙ

Ἡ Μελινῖτις

Ἐσχάτως μετὰ τὰ ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Μαλμαζῶν γενόμενα πειράματα διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ἀνεκαλύφθη ἐν Γαλλίᾳ ἐκρηκτικὴ οὐσία μετ' ἐκτάκτων ἀποτελεσμάτων. Χιλιόγραμμά τινα τῆς οὐσίας ταύτης, ὡς ἐβεβαίουν, ἤρκουν ὅπως ἀνατρέψωσιν ἐκ θεμελίων τοὺς στερεωτέρους προμαχῶνας. Μετ' ὀλίγον ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἡ νέα ἐκρηκτικὴ οὐσία ἐκαλεῖτο μελινῖτις. Καὶ τοι ὑπάρχει πληθὺς ἐκρηκτικῶν οὐσιῶν, ἐν τούτοις οὐδεμία ἴσως ἀποτελεῖ ἔτι τὴν παρὰ τῶν πυροβολητῶν ὀνειροπολουμένην ἐκρηκτικὴν οὐσίαν. Τὸ ἀντικείμενον τοῦ πυροβολικοῦ εἶνε ἰδιαίτερον. Ἐπιζητοῦσι νὰ ἐπιτύχωσι βλήματα ἅτινα κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκρήξεώς των ν' ἀνατρέπωσι τὰ προπετάσματα καὶ τὰ τείχη, ἐπιθυμοῦσι νὰ βάλλωσι τορπίλλας, νὰ ρίπτωσι μακρὰν καὶ νὰ ἐναποθέτωσιν ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν ἀληθεῖς ὑπονόμους. Πρόκειται ν' ἀνακαλυφθῇ βλῆμα—ὑπόνομος. Λοιπὸν αἱ πεπληρωμέναι διὰ πυρίτιδος ὀβίδες εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς διὰ τὸ ἔργον τοῦτο· τὰ τεμάχια ἐκσφενδονίζονται ἄνευ ταχύτητος καὶ αὐταὶ αἱ μετὰ δυναμίτιδος ὀβίδες στεροῦνται δυνάμεως. Ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις τῆς νιτρογλυκερίνης καὶ τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἄλλων ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, διότι ἕνεκα τῆς ἀσταθείας των ἐκρήγνυνται κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ρίμματος καὶ φονεύουσι τοὺς ὑπηρέτας. Πρὸ δώδεκα δὲ καὶ πλέον ἐτῶν ἐπιζητεῖται ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Τὸ Ἰταλικὸν πυροβολικὸν πρῶτον ἐδοκίμασε τὰ μετὰ διαρρηκτικῶν γεμίσεων βλήματα περὶ τὸ 1874. Βραδύτερον δὲ τῷ 1879 ἐν Γερμανίᾳ ἐδοκιμάσθη νὰ ἐμπερικλεισθῶσιν ἐντὸς ὀβίδος χημικὰ συστατικὰ ἀκίνδυνα μεμονωμένως καὶ ἅπαξ ἀναμιγνυόμενα ἐπιδεκτικὰ μεγάλης διαρρηκτικῆς ἐνεργείας. Ἦν αὕτη ἡ μετὰ παγκλαστίτιδος ὀβὶς ἢ μεθ' ἐλλοφίτιδος, ἐκ τοῦ ὀνόματος ἑνὸς τῶν ἐφευρετῶν της. Ἑκάστη ὕλη περιλαμβάνεται ἐντὸς ὑελίνου δοχείου, ἡ ἐκπυρσοκρότησις θραύει ἕκαστον δοχεῖον, αἱ δὲ οὐσίαι ἀναμίγνυνται κατὰ τὸν δρόμον καὶ ἐκρήγνυνται κατὰ τὸ σημεῖον τῆς ἀφίξεως. Αἱ πρῶται δοκιμαὶ ἐφάνησαν εὐχάριστοι, ἀλλ' ἕτερα πειράματα γενόμενα ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἐπεβεβαίωσαν τὰς ἐλπίδας τῶν ἐφευρετῶν. Ἐπανῆλθον δὲ πρὸς καιρὸν ἐν Γερμανίᾳ εἰς τὰ μετὰ συμπεπιεσμένης βαμβακοπυρίτιδος βλήματα. Περικεκλεισμένοι ἐντὸς χαλκίνων θηκῶν, οἱ ἐκ βαμβακοπυρίτιδος δίσκοι διατηροῦνται ἐν ὑγρᾷ καταστάσει. Αἱ θῆκαι συντηροῦνται ἐντὸς δεξαμενῆς καὶ δὲν ἐκβάλλονται ἢ ὅπως εἰσαχθῶσιν ἐν τῷ βλήματι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεμίσεως.

Ἐν Γαλλίᾳ παρὰ τοῦ πυροβολικοῦ εὑρέθη ἡ μελινῖτις.

Ἡ μελινῖτις εἶναι ἐκρηκτικὴ οὐσία μετὰ γνωστοτάτης βάσεως, τοῦ πικρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ κολλοδίου. Εἶναι ἐκρηκτικὴ οὐσία τριπλασίας ἐνεργητικότητος ἢ ἡ πυρῖτις, ἔχουσα ὅμως τὸ μειονέκτημα νὰ ᾖ ἀρκούντως πολυδάπανος. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου κατέχει ἰδιαιτέρας ἰδιότητας εὐσταθείας, ὀφειλομένας εἰς τὸν τρόπον τῆς παρασκευάσεώς της. Ἐπετεύχθη ὅ,τι ἐπεδιώκετο: πυρῖτις ἀκινδύνου χειρισμοῦ—καὶ πράγματι εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ τόσον θόρυβον ἐπενεγκοῦσα ἀνακάλυψις. Κατέχομεν ὕλην ἀρκούντως ἰσχυρὰν ὅπως παραγάγῃ μέγιστα καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα καὶ ἣν ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ χειρισθῶμεν ἄνευ κινδύνου τινός.

Ἡ μελινῖτις μένει ἄρλεκτος ἐκ τῆς προστριβῆς, ἢ τῆς κρούσεως,εἶναι ὡς ἀδρανὴς ὕλη. Δυνάμεθα νὰ τὴν χύσωμεν ἐντὸς τῶν ὀβίδων, νὰ τὴν μεταγγίσωμεν ὡς ἄμμον ἢ ὡς ἄνθη θείου. Εἶναι τοῦτο σπουδαῖον. Ἔχει δὲ τὴν ὄψιν κιτρίνης κόνεως ἀναμιμνησκούσης ἀρκούντως τὸ τοῦ μέλιτος χρῶμα. Μεταχειρίζονται δὲ τὴν μελινῖτιδα ὡς τὴν μετὰ παραφίνης βαμβακοπυρίτιδα. Εἰσάγεται αὕτη ἐν τῇ ὀβίδι διὰ τοῦ πυθμενίου, ὅπερ ἐκκοχλιοῦται· πυρεκκροτεῖ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἐκκροτέως ἐφωδιασμένου καὶ αὐτοῦ δι' ἑνὸς πυρανάπτου. Κατωρθώθη δὲ δι' εὐφυοῦς συστήματος νὰ ἐπέρχηται ἡ διάρρηξις τοῦ βλήματος ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν εἰσέρχεται ἐν τοῖς πρὸς ἀνατροπὴν ὀχυρώμασι.

Τὰ μετὰ διαρρηκτικοῦ γεμίσματος κοῖλα βλήματα παράγουσιν ἀποτελέσματα διαρρήξεως ἀληθῶς τρομακτικά, γνωστὰ ὄντα καλῶς ἔν τε τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῇ Γαλλίᾳ. Τὰ πειράματα τοῦ Μαγδεβούργου καὶ φρουρίων τινῶν τοῦ Ρήνου κατέδειξαν ὅτι μία μόνη ὀβὶς Κρούπ τῶν 15 ἑκατοστομέτρων, πεπληρωμένη ἐκ βαμβακοπυρίτιδος, ἀρκεῖ πρὸς ἀνατίναξιν πλευρᾶς θολωτοῦ κρημνοῦ, ἓν δὲ μόνον βλῆμα ηὐλακισμένου ὅλμου τῶν 21 ἑκατοστομέτρων πολιορκίας ἀνατρέπει μίαν πυριτιδαποθήκην. Καὶ τὰ καταστρεπτικὰ ταῦτα ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται μάλιστα δι' ἁπλῶν πυροβόλων τοῦ πεδίου, διὰ τοῦ βαρέος πυροβόλου τῶν 9 ἑκατοστομέτρων καὶ τοῦ ἐλαφροῦ πυροβόλου τῶν 8 ἑκατοστομέτρων. Ἐν Γαλλίᾳ αἱ μετὰ μελινίτιδος ὀβίδες παρέσχον παρόμοια ἀποτελέσματα.

Ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Μαλμαιζῶν κατέστρεψαν θόλους 1 μέτρου πάχους διὰ τοῦ πυροβόλου τῶν 15,5 ἑκατοστομέτρων, κατέρριψαν δὲ κατὰ γῆς μίαν πυριτιδαποθήκην διὰ τοῦ ὅλμου τῶν 22,0 ἑκατ. Ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Βούργης πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσι πειράματα μετ' ὀβίδων περιλαμβανουσῶν 33 χιλιόγραμμα μελινίτιδος. Οὐδὲν ἀντισταθήσεται εἰς παρομοίους θαλάμους ὑπονόμου ἀντιστοιχοῦντας εἰς γέμισιν ἐξ 100 χιλιογράμμων πυρίτιδος.

Ἐνῷ ἡ μελινῖτις ἐκαμνε τόσον θόρυβον ἐν Γαλλίᾳ,οἱ Γερμανοὶ πυροβοληταὶ ἐπεζήτουν ἐπίσης σύνθεσιν εὐχειριστοτέραν τῆς βαμβακοπυρίτιδος. Δοκιμάζεται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ροβυρῖτις τοῦ δόκτορος Ρούτ. Εἶναι πιθανὸν ὅτι πρόκειται περὶ ἐκρηκτικῆς οὐσίας ἀναλόγου τῇ μελινίτιδι. Ἡ Ρωσσία ἐπίσης δοκιμάζει τὴν ἐκρηκτικήν της οὐσίαν. Ἀπεδείχθη δ' ἤδη ὅτι τὸ πυροβολικὸν δὲν δύναται νὰ ἐρείδηται τοῦ λοιποῦ ἐπὶ συνήθους χρήσεως τῶν διαρρηκτικῶν βλημάτων. Ἐπιδιώκεται μονομαχία μεταξὺ τοῦ πυροβόλου καὶ τοῦ θώρακος μετ' ἀδυσωπήτου ἐπιμονῆς. Τὰ ὀχυρώματα ἐθριάμβευον μέχρι τοῦδε τοῦ πυροβόλου· κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ πυροβόλον ἐγγίζει νὰ θριαμβεύσῃ τῶν ὀχυρωμάτων. Αἱ συνέπειαι φαίνονται ἀνυπολόγιστοι διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀμύνης.

Μετὰ τὸν μακρὸν τοῦτον ἑλιγμὸν ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ πολέμου, δύναταί τις σχεδὸν νὰ προΐδῃ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ μόνιμα ὀχυρώματα θ' ἀπολέσωσι τὴν δεσπόζουσαν ἐν τῇ ἀμύνῃ τοῦ ἐδάφους σπουδαιότητά των καὶ καθ' ἣν τὸ πρωταγωνιστεῖν θὰ ἀποδοθῇ ὡς ἄλλοτε εἰς τὰς ἀληθῶς στρατιωτικὰς ἰδιότητας ἔθνους τινός.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Ν. Κ. Γουλιμης

Λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ

Ο ΣΕΙΣΜΟΛΟΓΟΣ ΦΑΛΒ

καὶ ἡ περὶ σεισμῶν θεωρία αὐτοῦ

Περὶ τοῦ Βιεννάιου σεισμολόγου Φὰλβ αἱ εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες παρέχουσιν ἀξιοπερίεργους τινὰς πληροφορίας. Οἱ σπουδαῖοι ἐπιστήμονες ὁμιλοῦσι λίαν καταφρονητικῶς περὶ τοῦ Φὰλβ, ἀλλ' ἡ ἐπανειλημμένη ἐπαλήθευσις τῶν περὶ σεισμῶν προρρήσεών του κατ' ἀνάγκην εἵλκυσαν ἐπ' αὐτὸν τὴν κοινὴν προσοχήν. Ὁ Ροδόλφος Φὰλβ ἦτο ἄλλοτε καθολικὸς ἱερεύς, ἀλλ' ὁ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρως του τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ κλήρου. Καταλιπὼν τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, ἐταξείδευσεν εἰς τὸ Μεξικὸν καὶ τὴν Νότιον Ἀμερικήν, ἀνερχόμενος πάντα τὰ ἠφαίστεια, μελετῶν τὰς φοβερωτέρας σεισμικὰς καταστροφάς. Τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν ἀποδίδει εἰς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπίδρασιν τῆς σελήνης. Κατὰ τὴν θεωρίαν του, ἡ ἕλξις τῆς σελήνης, ἥτις εἶνε ἡ αἰτία τῆς παλιρροίας τῆς θαλάσσης, ἐξασκεῖ μεγίστην ἐπιρροὴν καὶ ἐπὶ τῆς διαπύρου θαλάσσης, ἥτις κοχλάζει ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς· ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν τὰ κύματα ταύτης, οὕτω δὲ ἐπέρχονται αἱ διαταράξεις τοῦ γηΐνου φλοιοῦ, ἤτοι οἱ σεισμοί. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σεισμῶν, ὁ Φὰλβ παραδέχεται, ὅτι τὰ ἀέρια πολλαπλασιάζονται ἐντὸς τῆς γῆς, πράγματι δέ, ὁπόταν ἀγγέλλωνται σεισμοί, ἀγγέλλονται συνάμα καὶ ἐκρήξεις καταστρεπτικαὶ ἐν ὀρυχείοις, ὡς ἐγένετο ἐσχάτως ἀκόμη κατὰ τοὺς ἐρημώσαντας τὴν ἀνθηρὰν ἐπαρχίαν τῆς Λιγουρίας καὶ τινα γαλλικὰ πολίχνια καταστρεπτικοὺς σεισμούς. Δυστυχῶς ὁ Φὰλβ, προβλέπων κατὰ προσέγγισιν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ γείνῃ σεισμός, δὲν δύναται νὰ προΐδῃ τὸν τόπον, ἐν ᾧ γενήσεται οὗτος, καὶ ἡ γῆ εἶνε ἀρκούντως ἐκτεταμένη. Ἀλλ' ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ θεωρία αὐτοῦ θὰ συμπληρωθῇ καὶ τελειοποιηθῇ, οὕτως ὥστε ἂν μὴ δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν τοὺς σεισμούς, δυνάμεθα τοὐλάχιστον νὰ προγινώσκωμεν αὐτούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πληθὺν δώρων ἔλαβεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἐνενηκοστῆς ἐπετείου τῶν γενεθλίων του, οὐκ ὀλίγα δὲ ἐξ αὐτῶν εἶνε συμβολικαὶ ἐκδηλώσεις λατρείας καὶ εὐγνωμοσύνης. Μέγας κατασκευαστὴς οἴνων ἔπεμψεν ἐν ἀνθοσκεπεῖ κανίστρῳ δωδεκάδα φιαλῶν καμπανίτου, ὧν ἑκάστη ἔφερεν ὡς ἔμβλημα τὸν ἀριθμὸν 90 μετὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στέμματος. Ἀλλὰ λεπτότερον ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν τῆς μακροβιότητος ἕτερος ἐργοστασιάρχης πέμψας ἀνθοδέσμην ἐξ 90 περικαλλῶν ῥόδων, ὧν τὸ τελευταῖον περιεστοιχίζετο ὑπὸ πληθύος καλύκων. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἑνὸς συντάγματος ἔπεμψαν θριαμβευτικὸν ἅρμα ἐξ ἀνθέων, πολλαὶ δὲ δέσποιναι προσήνεγκον

εὐώδη ἀνθόπλεκτα πλοῖα. Καὶ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δι' ὧν ἐκοσμήθησαν τὰ ἐργαστήρια τοῦ Βερολίνου, πολλαὶ ἦσαν κατανυκτικώταται. Οὕτω πτωχός τις ὑποδηματοποιός, κατοικῶν ἐν ἀπωτάτῃ στενωπῷ, ἔθεσεν εἰς τὸ παράθυρόν του μίαν καὶ μόνην λυχνίαν, ἔγραψε δ' ὑποκάτω· «Μὴ ὀργισθῇς, μεγάλε αὐτοκράτορ, ἕνα καὶ μόνον ἐὰν ἀνάπτω λύχνον! Καὶ υἱὸν ἕνα καὶ μόνον εἶχα, ὅστις πρὸ τοῦ Βελφὼρ εἰς θάνατον ἐτρώθη». Εἰς ἕτερον παράθυρον ἦν ἀναγεγραμμένον·

Ἀφοῦ ἐν δόξῃ ἔζησε δι' ἐνενήκοντα ἐτῶν,
εἴθε νὰ ἔδιδ' ὁ Θεὸς νὰ ἔφθανε τὰ ἑκατόν.

Ἐπὶ τοῦ ἐργαστηρίου ἑνὸς ράπτου ἦν ἐζωγραφημένος αὐτοκρατορικὸς ἀετὸς καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ ἐργάται ράπτοντες μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· «Ὑπὸ τοιαύτας πτέρυγας, κόπτε καὶ ράπτε ἥσυχος!»

〰〰

Ὁ θηριέμπορος Hagenbeck ἐξ Ἀμβούργου ἀπεβίβασε τελευταῖον ἐν Ἰαπωνίᾳ 6 ἐλάφους καὶ 9 δορκάδας κατὰ παραγγελίαν τῆς Ἰαπωνικῆς κυβερνήσεως ἥτις σκοπεῖ νὰ μεταφέρῃ τὰ ζῶα ταῦτα καὶ εἰς τὰ δάση της. Ἐὰν ἐπιτύχῃ ἡ ἀπόπειρα αὕτη, θὰ παραγγελθῶσι μεγάλαι ποσότητες τοιούτων ζώων.

〰〰

Ἐν Βιέννῃ κατασκευάζονται κατὰ παραγγελίαν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἐπιτραπέζια σκεύη ἐκ πορσελλάνης τῆς Δρέσδης, ἥτις ὡς γνωστὸν εἶνε πολυτιμοτάτη καὶ μόνον διὰ δῶρα εἰς βασιλικοὺς οἴκους ἐπιτηδεία, ὅπως δωρηθῶσιν εἰς τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν κατὰ τὴν προσεχῆ πεντηκοντατετηρίδα τῆς βασιλείας της. Ἐπὶ ἑκάστου πινακίου εἶνε ἐζωγραφημένα πέντε μετάλλια φέροντα ἢ ἀλληγορίας τῶν ἐπισημοτέρων συμβάντων τῆς βασιλείας τῆς Βικτωρίας, ἢ προτομὰς τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας. Τὰ σκεύη ταῦτα συνίστανται ἐκ 288 μεγάλων καὶ 120 μικρῶν πινακίων, 72 ἄλλων δοχείων διαφόρου μεγέθους καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων μικροτέρων ἐπιτραπεζίων σκευῶν καὶ καρποδοχείων. Τὸ μεγαλείτερον καρποδοχεῖον φέρει μικρὸν ἄγαλμα τῆς Βικτωρίας, πέριξ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ χρυσοῦ δαπέδου ὅλα τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

〰〰

Ὁ ἐφευρετὴς τῶν σιδηρῶν πλοίων ἐκαλεῖτο Βίλκινσων καὶ ἔζη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἀνῆκε δ' εἰς ἐργατικὴν οἰκογένειαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ παίδευσις αὐτοῦ ἦτο στοιχειωδεστάτη· ἀνεπλήρωσεν ὅμως τὴν ἔλλειψιν ταύτην διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν ἐργασίαν. Συνέταιρος ὢν τοῦ πατρὸς καὶ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν κατασκευὴν σιδήρων διὰ σιδέρωμα, ἐπενόησεν ἴδιον τινὰ τρόπον κατασκευῆς τοιούτων, δι' οὗ αἱ ἐργασίαι τοῦ καταστήματος ὑπερηυξήθησαν καὶ παραρτήματα τούτου ἱδρύθησαν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἀγγλίας, τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος εὑρισκομένου παρὰ τὴν Λαγκάστρην. Ὅπως μεταφέρῃ εὐκολώτερον τὴν τύρφην μέχρι τοῦ ἐργοστασίου, ὁ Βίλκινσων ἤνοιξε μέχρι τῶν τόπων τῆς ἐξαγωγῆς τῆς τύρφης διώρυγα μικράν. Μεθ' ὃ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῶν περιοίκων, σιδηροῦν πλοῖον προωρισμένον ἵνα πλεύσῃ ἐν τῇ διώρυγι. Πληροφορηθεὶς τὸ γεγονὸς τοῦτο σιδηρουργός τις ἐντόπιος, ρίπτων πέταλον ἵππου ἐν κάδῳ ὕδατος, εἶπεν εἰρωνικῶς «Καὶ τοῦτο θὰ ἐπιπλεύσῃ». Ἂν ὅλως τὸ πλοῖον τοῦ Βίλκινσων θαυμασίως ἐπέτυχε. Μὴ ἀρκεσθεὶς δὲ εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπιτυχίαν ὁ ἐφευρέτης κατεσκεύασε καὶ ἄλλα φορτηγὰ πλοῖα. Τούτῳ ἐπίσης ὀφείλεται καὶ ἡ πρώτη σιδηρᾶ γέφυρα. Διετέλεσε μέλος τῆς Σεληνιακῆς ἑταιρείας (κληθείσης οὕτω διότι αἱ συνελεύσεις αὐτῆς ἐγίνοντο κατὰ πᾶσαν πανσέληνον), ἔχων ὡς συναδέλφους τοὺς μεγαλειτέρους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ δὲ τὸν θάνατόν του τῷ 1808 τὸ σῶμά του ἐτέθη ἐν σιδηρῷ φερέτρῳ κατασκευασθέντι κατὰ τὰς ὁδηγίας του. Οἱ συμπατριῶταί του ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν «πατέρα τῆς βιομηχανίας τοῦ σιδήρου», καὶ δικαίως μετὰ τὴν ὠφελιμότητα ἣν παρέχουσι τῇ ἀνθρωπότητι σήμερον τὰ σιδηρᾶ πλοῖα.

〰〰

Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναφέρουσιν ὅτι μετὰ τὴν τελευταίαν μελέτην τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Taine περὶ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ἡ πριγκήπισσα, Ματθίλδη ἡ θυγάτηρ τοῦ νεωτέρου τῶν ἀδελφῶν Ναπολέοντος τοῦ Α', ἥτις συνδέεται διὰ δεσμῶν στενῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν Γάλλων λογίων, μετέβη παρὰ τῷ συγγραφεῖ καὶ ἀφῆκε τὸ ἐπισκεπτήριόν της, χαράξασα κατωθεν τὰ συνήθη ἀρχικὰ γράμματα P. P. C. τὰ σημειούμενα κατὰ τὰς ἀποχαιρετιστηρίους ἐπισκέψεις.

Ὁ Ταὶν ἐθλίβη μεγάλως διὰ τὴν δυσαρέσκειαν τῆς πριγκηπίσσης, πρὸς ἣν ἔτρεφεν ἀληθῆ ἀφοσίωσιν, ἐντυχὼν δὲ τὸν Ρενὰν, ἔλεγεν αὐτῷ;

— Οὐδέποτε θὰ παρηγορηθῶ ὅτι ἔχασα τόσον ἀρχαίαν φίλην δι' ἓν βιβλίον.

— Φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ», ἐγὼ διὰ νὰ εἴπω τὴν γνώμην μου, τὰ ἐχάλασα μὲ δέσποιναν μεγαλειτέραν ἀπὸ τὴν πριγκήπισσαν.

— Ποίαν;

— Τὴν Ἐκκλησίαν.

〰〰

Ἐν Ρώμῃ ἠνεώχθη κατ' αὐτὰς διεθνὴς ἔκθεσις ὑφασμάτων καὶ τριχάπτων. Μεταξὺ τῶν προκαλούντων τὴν κοινὴν προσοχὴν ἐκθεμάτων καταλέγεται ὁ μανδύας τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἀνήκει εἰς τὸν πρίγκηπα Βοναπάρτην, ἡ σημαία τῶν περιφήμων χιλίων καὶ ὁ μανδύας τοῦ Γαριβάλδη, ἀντικείμενα ἀνήκοντα εἰς τὴν πόλιν τῆς Ρώμης, περίεργος συλλογὴ χειροκτίων τῶν ἐν χρήσει ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν καὶ ἡ ἱματιοθήκη τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ ΙΑ'.

〰〰

Ἀμφότερα, καὶ ὁ γάμος καὶ ἡ ἀγαμία, ἔχουσι τὰ ἄτοπα αὐτῶν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐκλέξωμεν ἐκεῖνο οὗ τινος τὰ ἄτοπα δὲν εἶνε ἀθεράπευτα.

(Chamfort)

Ὁ ἄγαμος εἶνε ὄν τι ἀπὸ τοῦ ὁποίου κάτι τι ἐλλείπει· ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἥμισυ ψαλλίδος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἑτέρου ἡμίσεός του, ἄνευ τοῦ ὁποίου τὸ ἀπορρίπτουσιν ὡς τι ἄχρηστον πρᾶγμα.

(Φραγκλῖνος).

〰〰

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν κατεστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1887—808.